VIAȚA ILUSTRATĂ

776/94
IV 1.

ANUL XI. Nr. 4 APRILIE 1944

Anul XI Aprilie 1944 Nr. 4

VIAȚA ILUSTRATĂ

CUVÂNT DE INVĂȚĂTURĂ LA PRAZNICUL ÎNVIERII DOMNULUI

IUBIȚII MEI FII SUFLETEȘTI,

Hristos a înviat!

Inimile noastre creștinești se scaldă iarăși în baia de bucurie a sfintelor Paști. Această bucurie se revarsă întreagă în cântarea de biruință pe care o cântăm cu obștească însuflețire: „Hristos a înviat din morți cu moartea pe moarte călcând și celor din mormânturi viață dăruindu-le!“

Trupul nostru ostenit de zdroaba cumplită de fiecare zi se odihnește, iar sufletul risipit pe toate meleagurile îngrijorărilor, tristeților și încercăror, se adună, ca să se ospăteze și să se întrămeze la îmbelșugata masă a îndurărilor Celui de sus.

Dacă s'a îndoit cineva în puterea lui Dumnezeu, socotindu-o asemenea puterii celei slăbănoage a oamenilor sau a făpturilor zămislite de mintea și închipuirea acestora, iată mărturia puterii lui Dumnezeu: Învierea lui Hristos!

Matthias Grünewald: Invierea

Dacă s'a îndoit cineva în înțelepciunea lui Dumnezeu, asemănându-o cu trufașa dar neputincioasa înțelepciune a fiilor veacului acestuia, iată mărturia negrăitei înțelepciuni a lui Dumnezeu: Învierea lui Hristos!

Dacă s'a îndoit cineva în dreptatea lui Dumnezeu închipuindu-și-o asemenea dreptății celei cu atâtea sminteli, a oamenilor, iată dovada dreptății dumnezeești: Învierea lui Hristos!

Dacă s'a îndoit cineva în iubirea cea fără de margini a lui Dumnezeu, umbrindu-o cu îngrădiri și slăbiciuni omenești, iată mărturia covârșitoarei Lui iubiri: Învierea lui Hristos!

Celce numai cu cuvântul Său a zidit lumea și toate câte sunt într'ânsa, puternic a fost să scoale din mormânt pe Iisus Hristos, care *s'a smerit pe sine, făcându-se ascultător până la moarte — și încă moarte pe cruce!* (Fil. 2, 8).

Celce cu înțelepciunea Sa a rostuit calea stelelor de pe cer și an de an împodobește pământul cu florile livezilor — și fără știrea și voia căruia nu crește un fir de păr în capul nostru, înțelept a fost să lase pe Fiul Său cel iubit să fie răstignit pe cruce și să fie coborît în groapă, ca să'nvieze apoi întru mărire neasemănată.

Celce ține'n mânile Sale cumpăna cea fără sminteală a dreptății cerești, a răsplătit după dreptate preacuratele patimi ale Mielului lui Dumnezeu, pe care L-a înviat din morți, ca să fie viu până la sfârșitul veacurilor și dincolo de ele.

Celce din iubire ne-a făcut după chipul și asemănarea Sa și Celce din iubire ne-a izbăvit din robia păcatului, n'a lăsat

pe Fiul său cel iubit pradă mormântului întunecat și putreziciunii, ci L=a sculat întru putere și L=a înălțat la cer întru mărire — ca totcelce crede întrânsul să nu moară, ci să aibă viață veșnică.

Iată, iubiții mei fii sufletești, temeiu=rile cele multe ale strălucirii praznicului sfintelor Paști și ale negrăitei bucurii revăr=sate de acest praznic în inimile creștinilor cucernici? Invierea Domnului însemnează mărturia minunată a puterii și înțelepciunii și dreptății dumnezeiești; dar în ea se vă=dește mai ales dragostea cea fără de margini a Părintelui nostru ceresc, care nevoind moartea păcătosului, ci ca să se 'ntoacă iarăși și să fie viu, a trimis pe Fiul Său cel fără prihană, să se nască și să crească și prin preacurata Sa jertfă să ne mântuiască. De aceea, covârșiți de dulceața mângăierilor izvorîte pentru noi din lemnul Crucii pe care și=a dat duhul Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos și întăriți întru nădej=dea învierii noastre prin slăvita Lui înviere, ne bucurăm strigând împreună cu sfântul Apostol Pavel și cu luminatul lui tâlcuitor, Sf. Ioan gură=de=aur: „Unde=ți este, moarte, boldul tău? Unde=ți este, iadule, biruința ta? Sculatu=s'a Hristos și tu te=ai surpat! Scu=latu=s'a Hristos și au căzut dracii! Inviat=a Hristos și se bucură îngerii! Inviat=a Hristos și nici un mort nu este în groapă! Că Hristos sculându=se din morți, începătura vieții celor adormiți s'a făcut". Și tot de aceea cântăm cântarea obșteștii împăcări: „Ziua învierii și să ne luminăm cu prăznuirea și unul pe altul să ne îmbrățișăm și să zicem fraților și celor ce ne urăsc pe noi, iertând toate pentru înviere!"

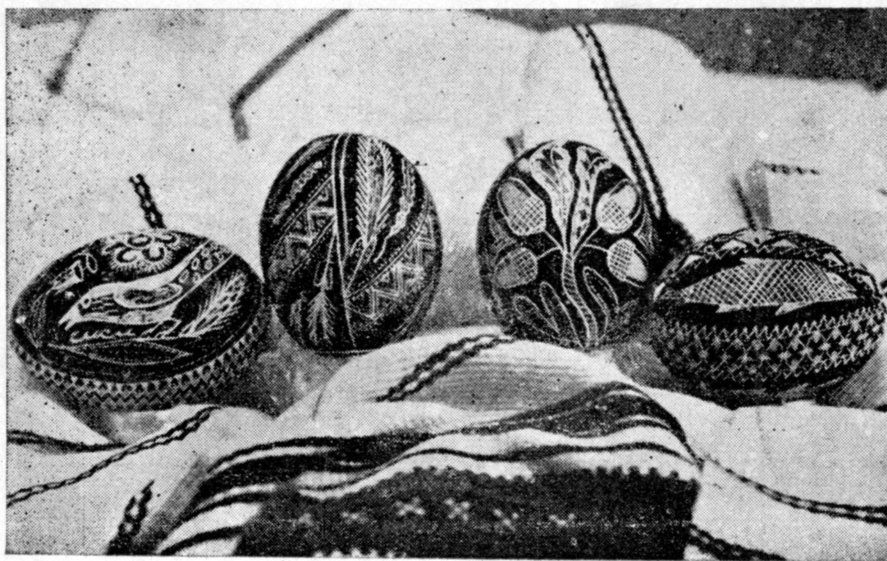
Știu, iubiții mei fii sufletești, că firea noastră cea de lut nu ne îndeamnă la unele ca aceastea. Și, de aceea, îndemnul cântării sfinte dela Inviere ni se pare ciudat. Socoteala noastră însă este a unor oameni slăbănogi, iar învățătura Invierii este alui Dumnezeu. De aceea se cuvine s'o urmăm pe aceasta fără șovăire și fără cârtire, bine=știind că numai așa ne învrednicim și de belșugul binecuvântărilor ei.

Urmarea poruncilor firii noastre de lut duce la răutăți, la păcat și la moarte. La păcat și la moarte a dus pe întâiul om trufașa neascultare de Dumnezeu; în păcat și în moarte aleargă nebună lumea de azi prin neascultarea de Dumnezeu și prin ro=bia patimilor întru care s'a lăsat prinsă. Căci toată crunta învolburare în care se frământă astăzi neamurile pământului nu poate fi decât rodul deslănțuitelor patimi omenești, rodul neascultării omului de Zi=ditorul său, rodul înstrăinării lui de dum=nezeiasca învățătură a Invierii.

De când e lumea lume, lăcomia n'a dus decât la pismă, la încrâncenare, la omor.

Ci Dumnezeu n'a lăsat neamurile pă=mântului, ca să se ucidă între olaltă ca dobitoacele cele fără de minte, ci ca să se înțeleagă, să se iubească și să se ajute întreolaltă spre a=și zidi o viață fericită pe pământ și spre a se învrednici de fericirea vieții celei veșnice.

Că trece chipul veacului acestuia. Și la înfricoșatul județ nimeni nu va fi între=bat cât a beut și cât a mâncat și cum s'a îmbrăcat în viața trecătoare de pe pământ, nici câți bani a fost în stare să grămă=

Ouă încondeiate

dească peste olaltă, nici câte moșii a fost în stare să adune, nici câte neamuri a izbutit să supună – ci va fi întrebat în ce măsură și-a iubit deaproapele și cât de grea a fost crucea pe care a purtat-o în viață pentru propria sa izbăvire și pentru fericirea fraților săi. Iată semnul cel adevărat al vredniciei noastre creștinești. Toate celelalte semne sunt... „aramă sunătoare și chimval răsunător."

Să ascultăm deci, dragii mei, de poruncile evangheliei Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos și să umblăm pe căile de lumină ale pilduitoarei Lui vieți. Să fim gata a îndura suferințe și a aduce și jertfe pentru sfânta Lui lege întru care s'au săvârșit cu cinste înaintașii noștri și întru care ne-am botezat noi. Căci și El – fără de prihană fiind – a suferit și s'a jertfit pentru izbăvirea noastră. Și „nu este sluga mai mare decât stăpânul său, nici solul mai mare decât celce l-a trimis pe el" (Ioan 13, 16).

Știm deci că urmarea lui Hristos este împreunată cu greutăți, cu necazuri și cu suferințe de tot felul. El a spus doară ucenicilor Săi că „celce vrea să vină după mine să se lapede de sine, să-și ia crucea și să-mi urmeze mie." Dar tot atât de bine știm din învățătura sfântului Apostol Pavel că „pătimirile vremii de acum nu se pot asemăna cu slava cea viitoare" (Rom. 8, 18).

Cu unele ca acestea se cuvine să ne luminăm la praznicul Invierii Domnului, ca întărindu-ne în creștineștile noastre nădejdi să putem sta neclătiți și în mijlocul înviforatei mări de primejdii care ne împresoară.

Iubiți-vă, mângâiați-vă, ajutați-vă deci întreolaltă, iubiții mei fii sufletești, pentruca din curăția simțirii, din dulceața graiului și din frumsețea faptelor voastre celor bune deopotrivă să se vadă că sunteți frați adevărați întru Hristos Iisus, ca unii cari vă împărtășiți din aceeaș „pâine cerească" și din acelaș „păhar al vieții".

Rugați-vă la acest praznic mai fierbinte decât oricând „pentru pacea a toată lumea, pentru bunăstarea sfintelor lui Dumnezeu biserici", ca Dumnezeul îndurărilor să se milostivească și să stingă înfricoșata vrășmășie dintre oameni, aducând la căminurile lor calde pe toți cei risipiți în cele patru vânturi.

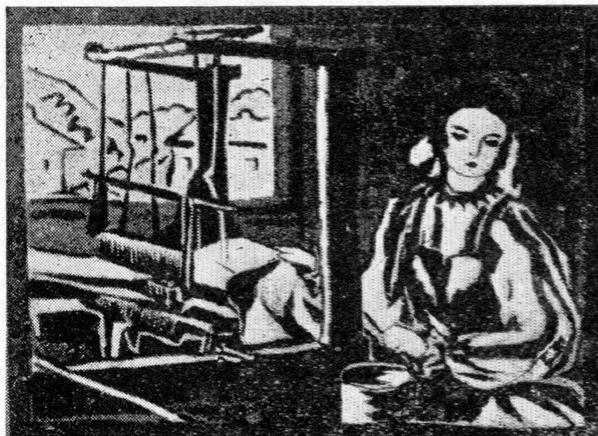
Impărtășindu-vă aceste simțăminte și povețe izvorîte din părinteasca mea iubire și grijă pentru mântuirea voastră, rog pe bunul Dumnezeu Tatăl să vă păzească de tot răul și să vă învrednicească a petrece praznicul Invierii Fiului Său cu sănătate și cu toată duhovniceasca îndestulare și a-l ajunge întru mulți fericiți ani.

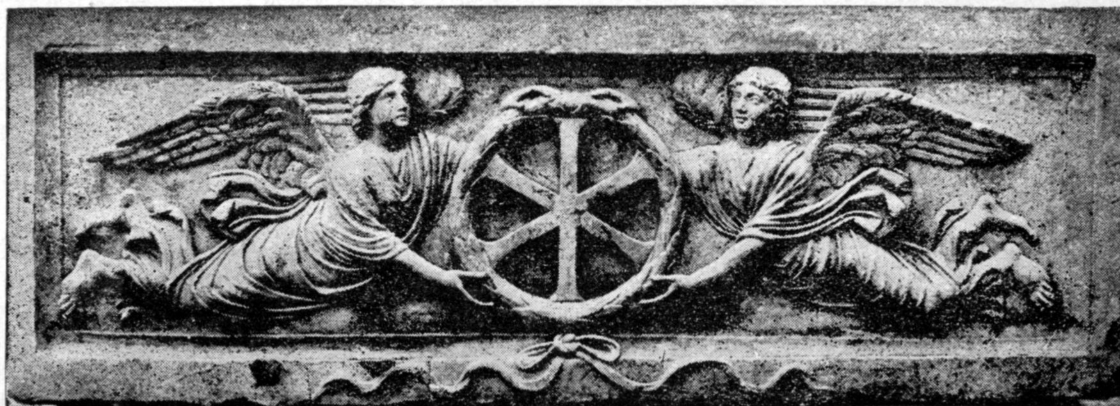
Darul Domnului nostru Iisus Hristos, dragostea lui Dumnezeu Tatăl și împărtășirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toți.

Dată în reședința noastră episcopească, la praznicul Invierii din anul Domnului 1944.

Al vostru, al tuturor, de tot binele voitor

† NICOLAE,
Episcop

INVIEREA MÂNTUITORULUI IN SCRIERILE SF. APOSTOL PAVEL

de L. G. MUNTEANU

Minunile lui Iisus au fost temeiul credinţei apostolilor şi ucenicilor în puterea şi dumnezeirea lui. Singuri fariseii şi cărturarii le neagă puterea lor constrângătoare, perzistând în cererea semnului ceresc în care să creadă. Mântuitorul în cursul activităţii sale pământeşti refuză să li-l dea, dar li-l pune în vedere într'o formă simbolică a semnului lui Iona. Refuzul este perfect îndreptăţit. Toate minunile Domnului sunt semne cereşti. Şi dacă cineva le dispreţuieşte, sau le caută o explicare naturală, niciun alt semn ceresc nu-l va constrânge la credinţă. Dovada o avem în atitudinea celor necredincioşi şi după împlinirea supremului semn ceresc, învierea lui Iisus. Aceia cari l-au acuzat pe Invăţătorul din Nazaret, că face minuni cu ajutorul demonilor, după înviere au plătit pe paznicii mormântului sigilat să răspândească svonul, că ucenicii venind noaptea l-au furat. Au fost cei mai vajnici sprijinitori ai teoriei că totul este o rafinată inscenare, o tâlhărie şi minciună, care tinde să câştige credulitatea mulţimii pentru anumite scopuri egoiste şi ascunse.

Vina necredinţei iudaice deci n'o poartă Mântuitorul. El n'a neglijat nici un mijloc ca această credinţă să prindă rădăcini în suflet, să se întărească şi să formeze o nouă concepţie de viaţă. Străduinţele lui însă au avut de luptat cu ura personală izvorită din înşelăciunea concepţiei lor mesianice.

Fariseii şi cărturarii timpului sunt neghina sămănată de cel rău în lanul de grâu din pilda Mântuitorului. Ei au urmaşi în toate veacurile creştinismului. Alături de sământa cea bună a credinţei în dumnezeirea lui Hristos creşte şi sământa necredinţei. Şi după prorocia lui tot aşa va fi până la seceriş, până la sfârşit.

Veacul nostru are chiar multă neghină. Avem creştini cari nu văd în Hristos decât un genial întemeietor de religie, dar om ca şi noi, cu slăbiciunile firii omeneşti. Avem alţii cari nu admit nici atât, negându-i chiar şi existenţa istorică. In fine avem şi de aceia, cari peste tot neagă realitatea obiectivă a existenţei lui Dumnezeu şi a lumii supranaturale.

Pentru toţi aceştia nu este posibilă o minune, totul în lume întâmplându-se după legile firii. Hristos dacă a fost, nici n'a făcut minuni, nici n'a înviat.

Motivele acestei atitudini, ca şi la farisei şi cărturari, sunt de ordin personal.

Justificarea lor întemeiată şi pe autoritate, se învârte în jurul lipsei de experienţă şi cultură a lumii în care s'a format mitul lui Hristos. A-i converti pe unii ca aceştia este aproape o imposibilitate. Când cineva cu idei preconcepute potrivnice se apropie de o realitate, ori cât de evidentă ar fi ea, nu o admite. Dar acţiunea lor, afirmativ dusă în numele ştiinţei, provoacă ravagii în rândurile acelora cari cunosc mai puţin adevărurile sigure ale ştiinţei, dar râvnesc după lumea vieţii ştienţifice.

Pentru ferirea acestora de rătăcire, Biserica s'a străduit totdeauna să aducă cele mai convingătoare dovezi pentru dumnezeirea lui Hristos şi a

evangheliei sale, prin realitatea minunii învierii lui.

Căci nu-i tot una a crede în Hristos ca geniu și întemeietor de religie, sau ca Dumnezeu Fiul și Mântuitorul neamului omenesc. Adevărurile propoveduite de un geniu, în ultima analiză sunt iscodiri ale minții omenești mărginite, purtând sigilul relativității și vremelniciei; pe când cele descoperite de Dumnezeu sunt absolute și vecinice. Criteriul pentru primirea celor dintâi rămâne rațiunea, pe când cele din urmă se impun cu necesitate prin autoritatea supremă a lui Dumnezeu, indiferent dacă rațiunea le poate pătrunde sau nu.

Ori dintre argumentele istorice ale învierii, cel mai important este Pavel, fie prin mărturia sa personală, fie prin atitudinea pe care o are față de acest suprem semn al divinității lui Hristos. Este importantă mărturia lui, fiindcă nimeni nu-l poate acuza că din prietenie față de Iisus, în calitate de apostol sau ucenic al lui, se întrepune pentru adevărul învierii. Pavel n'a cunoscut pe Invățătorul din Nazaret personal, n'a urmat lui, n'a legat de el anumite nădejdi egoiste, dimpotrivă i-a fost dușman și lui și adepților lui, prigonitor până la moarte, ca unul care făcea parte din secta fariseilor. Este important, fiindcă despre el nu se poate spune, că a stat sub influința unor povestiri neverificate, sau că a contribuit cu ceva la făurirea unui mit al lui Hristos. Este un om de o cultură superioară. In tot ceeace face și spune este o logică greu de egalat.

Iar atitudinea lui față de actul învierii este consecința firească a convingerii personale în această realitate. Invierea este temeiul întregei lui predici. Le spune Corintenilor: „Iar dacă Hristos n'a înviat, zadarnică este credința voastră. Sunteți și acum în păcatele voastre. Și atunci pierduți sunt și cei ce au adormit întru Hristos. Iar dacă nădejdea noastră în Hristos este numai pentru viața aceasta, suntem mai de plâns decât toți oamenii“ (15, 17–19).

Pavel mărturisește tuturor, că convertirea sa la creștinism are a o mulțumi descoperirii lui Hristos celui înviat, care i-a încredințat și propovedania evangheliei. Viziunea din drumul Damascului n'a fost o înșelăciune optică, ci o realitate măreață care a transformat substanțial întreaga concepție de viață a apostolului. Un cugetător de talia lui nu putea fi victima unei înșelăciuni pentru toată viața și încă o viață de suferințe nenumărate, de jertfe, până la moarte silnică. El rămâne cu conștiința vie și permanentă a celor întâmplate. In această conștiință își examinează trecutul său de prigonitor al creștinismului, stabilindu-și vina pentru ispășirea căreia ori cât ar face, i se pare că nu face destul. In ea primește cu credință toate momentele doveditoare ale dumnezeirii lui Iisus, premergătoare convertirii lui, și pe cari în cursul rătăcirii le-a disprețuit ca și tagma din care făcea parte.

Despre toate acestea le vorbește Corintenilor amenințați a cădea în rătăcire zicând: „V'am dat întâi de toate să știți ceeace am primit și eu, că Hristos a murit pentru păcatele noastre, potrivit Scripturilor. Și că s'a îngropat și a înviat a treia zi, potrivit Scripturilor.

Și s'a arătat lui Chefa, apoi celor 12. In urmă s'a arătat deodată la peste 500 de frați, dintre cari cei mai mulți trăiesc până azi, iar câțiva au adormit. După aceea s'a arătat lui Iacob, apoi tuturor apostolilor. Iar la urmă tuturor, ca

Așezarea în mormânt. Pictură murală în paraclisul Mânăstirii Sf. Neofit din Pafos

născutului fără de vreme, mi s'a arătat și mie. Căci dintre apostoli eu sunt cel mai mic, ca unul care nu sunt vrednic să mă numesc apostol, pentrucă am prigonit biserica lui Hristos" (1 Cor. 15, 3-9).

Mărturia dată aci într'alte forme Pavel o repetă de mai multe ori. Tuturor se prezintă ca slugă a Domnului Iisus Hristos, chemat apostol după învierea din morți. „Pavel apostol nu dela oameni, nici prin om, ci prin Iisus Hristos și prin Dumnezeu Tatăl, care l-a înviat pe el din morți" (Gal. 1, 1).

Când oarecari dintre iudei, pentru a-i știrbi prestigiul între credincioșii convertiți de el, răspândesc neadevărul că Pavel nici nu este apostol, că evangelia lui diferă de a celorlalți, acesta cu toată hotărirea respinge bârfeala, dovedind istoricește cum a fost chemat la apostolat de Hristos cel înviat, cum dela Dumnezeu a primit evangelia, târziu de tot, după ani de activitate ajungând s'o confrunte cu a celorlalți apostoli și găsindu-o identică.

Dar după cum pe învierea Domnului se întemeiază apostolatul lui Pavel, la fel ea este punctul central al evangheliei pe care o propovedueşte. Toată argumentația evangelică paulină contează cu aceasta realitate.

Prin înviere Hristos a dovedit lumii că este Dumnezeu adevărat, (nimeni dintre oameni înviind); învățătura lui este adevăr absolut, care trebue primit cu credință. Cu câtă ironie vorbește, tot în epistola către Corinteni, de cei cari se fălesc cu înțelepciunea lor. Aceasta pusă alături de înțelepciunea evangeliei lui Hristos este adevărată nebunie.

Pe adevărul evangelic trebue întemeiată toată viața, ca fiind suprema formă de trăire omenească.

Promisiunile evangelice se vor împlini întocmai, căci Dumnezeu este credincios promisiunilor sale. De aceea precum Hristos a înviat, făcându-se pârgă învierii noastre, și noi vom învia. Vom merge la judecata finală pentru a ne da seama de faptele noastre, luându-ne răsplata vecinică. Va fi o lume a celor fericiți și alta a celor condamnați.

Hristos fiind Dumnezeu, e viu în veci și permanent prezent în mijlocul alor săi, activând cu darurile lui supranaturale pentru mântuirea celor ce cred în el.

Moartea lui pe cruce nu este un sfârșit, ci numai o trecere într'o altă viață. Învierea lui arată că smerenia de pe Golgota de fapt este un triumf. Înjosirea lui este începutul preamăririi și temeiul domniei lui vecinice în lume.

„Pentru aceea și Dumnezeu l-a preaînălțat și i-a dăruit lui numele care este mai pe sus de orice nume. Ca întru numele lui tot genunchiul să se plece, al celor cerești și al celor pământești și al celor dedesupt. Și toată limba să mărturisească, că Domn este Iisus Hristos întru mărirea lui Dumnezeu Tatăl" (Filip 2, 9-11).

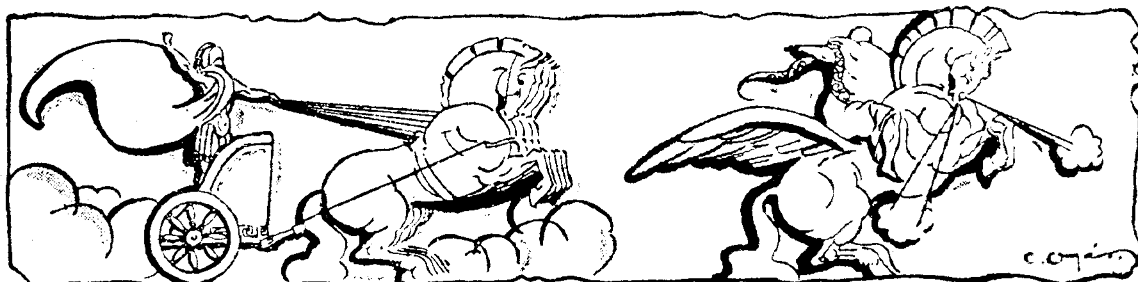
Creștinul adevărat preamărește pe Hristos ca pe Dumnezeul cel adevărat, Domnul său. Căci el este viu, prezent în mijlocul Bisericii sale.

A crede și mărturisi altcum înseamnă a disprețui tocmai adevărul fundamental al creștinismului, ceeace echivalează cu a nu fi creștin.

Necesar este azi când reîncreștinarea societății contează pentru viitorul apropiat drept singurul mijloc eficace pentru restabilirea echilibrului vieții umane, ca toți aceia cari nu din reavoință nici intenționat lăsându-se seduși spre abatere dela fondul genuin al creștinismului, îndoindu-se în adevărul lui fundamental, Dumnezeirea lui Hristos, să ia exemplu din atitudinea și convingerea apostolului Pavel față de minunea învierii Domnului.

Crezând în învierea lui, vom crede și în învierea noastră și singură această credință ne aduce mântuirea.

CÂND BEAT DE VINUL TRECERII...

de F. PĂCURARIU

Când beat de vinul trecerii 'n târzii
Amurguri bâjbâind prin ploi de foi
Te vei trezi în horă de stafii,

Nu te mira, tu, cetitor cuprins
De dorul rece-al vremii ce-a trecut
Ca umbra unui stol în necuprins.

Acelaș gând va arde 'n tine ca
In sevele suind în plopii goi
Și 'n limpezimea trecerii de stea,

Și inima mai clară ca un vin
Vuind sub teasc de anotimp tăcut
Lin pâlpâi-va ultimu-i amin.

AM ZĂVORIT PE DUMNEZEU

de TEODOR CICEU

**Am zăvorît pe Dumnezeu
In cetatea sufletului meu.
Ciudos și supărat
L-am strâmtorat
Cât am putut
Și L-am bătut
Cu toate păcatele;
Dumnezeu a tăcut
Și a ținut spatele.
Când-a 'ncercat
Să fugă
Ca un argat
Dela slujit,
L-am amăgit
C'o lacrimă și-o rugă.
Cu dragoste tăcută
A căutat până 'nsfârșit
Sufletul meu
Cel rătăcit
Și nebun;
Cum păstorul cel bun
Caută mereu
Oaia cea pierdută.
L-am supărat rău,
Știu bine
Și tot nu s'a 'ndurat
Să plece Dumnezeu
De lângă mine.
Ca un bătrân cuminte
Și 'ncercat
Ca un părinte,
A tot răbdat
Și m'a 'nvățat
Să fac
Cerului pe plac,
Să lupt și să tac.
Ura și mânia
Să le-arunc în vânt;
Să țin omenia,
Să mă rog, să cânt.
Intr'o dimineață m'am trezit
Și m'am sculat
Cu sufletul curat
Și umilit.
Mi-a fost rușine
De mine
Cel păcătos și rău...
Ca un smeu
Plăcerile cele deșarte
Le-am aruncat departe.
Și m'am tocmit slugă la Dumnezeu
Pe veșnicie.
In loc de sâmbrie
Pentru dragoste și sârguință
Mi-a dat nădejde, tărie
Și credință.
Zi de zi durerile
Ne-au înfrățit vrerile
Și doru.
Și-am trăit apoi,
Cum trăiesc la noi
Tata cu feciorul.**

RUGĂCIUNE

de RADU CUCUTĂ

Doamne,
De-atâtea ori Ți-am greșit,
De-am ajuns mai rău ca Fiul rătăcit.
Dar azi dimineață
M'am spălat pe mâni
Și pe față
Cu aghiazmă și leșie.
Inainte de a-ți scrie,
Doamne,
Inima de ce n'o pot spăla
C'o vrere de cremene,
Măcar o zi să semene
Cu vrerea ta?
De ce sufletul își zăvorește porțile
Și 'n toate nopțile
Calc mai departe pe drumul larg
De după cap cu păcatul, cu plăcerile
Și împlinesc celui rău – chiuind –
Toate vrerile?

Doamne,
De-atâta secetă de fapte bune
Mi s'a 'nvârtoșat inima din mine
Ca un codru de pâine,
Uitat pe-o vatră înferbântată.
Indură-te de inima mea, Părinte,
Și toarnă harul tău, ca laptele fierbinte
Pe pâinea colțuroasă și uscată, –
Cum făcea măicuța mea odată.
Și 'ndată
Să se facă albă, moale și 'ndulcită
Ca inima unui copil, neprihănită,
Să pot urma cărarea îngustă, grea,
Ce urcă spre împărăția Ta.

SPRE ETERNA TRECERE

de TITUS POIENARU

Spre eterna trecere anii ne fug,
Zadarnice-aici ni-s zăbăvile:
Neantul ne nărue năvile,
Destinul ne 'nchide 'n cosciug.

Ne duce năprasnicul sbucium din noi
Mereu spre steaua minunii din vis,
Cădem din piscuri în lumi de abis,
Din azi în lumea cea de apoi.

Sărmani venim din nesfârșite vremi
Și-adâncurile lor sărmani ne 'nchid,
Ne trece clipa sarbădă rapid,
Răpuși de-a sorții anatemi.

Uitarea cu aripe grele și reci
Pe toate-și întinde tăcerile,
Ne 'ngroapă și pașii și vrerile
Și zborul, în apa de veci.

Rodin: Moartea (Invierea) poetului

DOMNUL IONICĂ

de AUG. FAUR

Era de prin părțile acestea ale Ardealului de Miază-Noapte. Tânăr, să fi avut 21 de ani, cu o statură înaltă și subțirică, cu păr negru bogat, fruntea lată, fața ovală și cu o mustață ca pana corbului. Ionică, căci așa-l chema, era năsdrăvanul nostru. Indrăsneț, fără să fie increzut a câștigat dragostea tuturor acelora cari l-au cunoscut.

La început nu ne-am prea sinchisit de el. Se svonise printre colegii de curs că este unul care în toate clasele liceale a fost cel dintâi, după cum tot cel dintâi a trecut și examenul de bacalaureat, dar nu știam în care persoană să-l identificăm. Premiant în toate clasele, ni-l inchipuiam ca pe un domnișor cu aere de intâietate și cu veleități pe cari noi, ăștialalți, nici visa nu le puteam.

Cursurile încă nu începuseră. In seara dintâi am dormit fiecare cum am putut. In ziua a doua, omul de serviciu dela internat s'a îngrijit ca fiecăruia să i se umple salteaua cu pae. Când a fost să se distribue saltelele, era de față și unul dintre pedagogi. Cum aveam fiecare etichetă pe saltea, distribuirea se făcea ușor. Pedagogul citea numele și fiecare se ducea să-și ridice marfa. Când a ajuns la colegul Ionică a fost nevoit să-și întrerupă pentru un moment slujba. Și-a revenit însă pe dată.

– Pe cine am strigat? *Pe Domnul Ionică...?*

In fața lui stătea un domnișor înalt, cu fața senină și cu o atitudine ce vădia multă prezență de spirit.

– Și cine ești dumneata, mă rog?

– Eu sunt Domnul Ionică.

Ceealalți colegi ne-am uitat la „Domnul Ionică“, la mustața lui ca funinginea și un surâs nevinovat a apărut pe buzele fiecăruia.

Seara, în dormitor, el a fost obiectul nostru de discuție. Calmul lui, familiaritatea lui, ca și toată ființa lui ne-a arătat chiar dela început că avem de a face cu un om senin, liniștit și calculat.

Spiritul lui larg și mai ales naivitatea lui copilărească au avut chiar dela început darul de a ni-l lega de suflet. Nu trebuia să umblii după el ca să-i cerșești prietenia, căci era destul dacă-l stimai, ca să te stimeze și el și de aci să se înfiripeze un sâmbure de prietenie, pentruca apoi să ajungi la adevărată intimitate.

Colegul Ionică din fire era tare închis. Nu cerea nimănui nimic. Gata oricând de povești, aplicat să spună o glumă sau să asculte o glumă. Era, omul care era destul să fie de față pentruca toată atmosfera să se însenineze.

Ca teolog, Ionică era în elementul lui. Obișnuit din copilărie cu răspunsurile liturgice, ne părea tuturor superior. Pentru el un „Doamne miluește“, „Cuvine-se cu adevărat“, „Heruvicul“, troparele sau antifoanele erau nimica. Le cânta din primele ore. Și mai ales, ajutat de un auz muzical deosebit de fin, putea să cânte orice melodie bisericească, atât după prozodia modernă, cât și după particularitățile locale ale satelor pe unde a umblat.

Dar laturea lui caracteristică nu o constituia numai nota lui prietenească și abilitatea ce o avea de a cânta și a imita pe toți cântăreții de strană pe care i-a cunoscut. Avea omul acesta și altceva. Nu știu cum, dar era tare priceput în mânuirea

ceasornicelor. Știa pe dinafară toate ceasornicele câte au apărut, cu mărcile lor, cu caracteristicile lor. Dela el am învățat că sunt ceasornice „Anker" și cilindre. El mi-a spus că cele mai ordinare sunt „Roskopf"-urile, iar cele mai bune „Omega". Și tot el mi-a arătat într'o vitrină un „Schaffhausen", care, spunea el, se pare că ar depăși și pe acestea din urmă. Nu odată mi-a făcut istoricul lor. Dela el am învățat că între „Roskopf" și „Omega" se înșira „Telus", „Tegra", „Cima", „Longines", „Doxa" și atâtea altele, pe care eu nu le mai pot ținea minte.

Prin mâna lui au trecut din toate. Fiecăruia îi știa mașinăria pe dinafară, știa câte pietre are și c'am din ce categorie face parte. Când vorbea nu uita să-și scoată ceasornicul din buzunar, să-i frece capacul de mâneca dela veston, sau să-l șteargă încontinuu cu batista. Ceasornicul lui totdeauna era frumos.

Dacă cineva ar fi dorit să știe ora precisă nu se simția obosit să-i răspundă îndată. Dacă din cinci în cinci minute l-ar fi întrebat cineva de ceas, era în stare să-l scoată tacticos dela buzunarul pantalonilor și să-i spună cu mândrie ora.

Port românesc

In materie de oră precisă nu neglija pe nimeni și se simția chiar ofensat dacă vreun coleg s'ar fi informat din altă parte.

Despre mărci de ceasornice era în stare să vorbească ore întregi și totdeauna pe un ton plin de căldură. La vârsta lui de 21 de ani, se putea lăuda că a fost în posesiunea a nu mai puțin de 12 ceasornice de buzunar.

Știindu-l prietenos și inteligent, colegii îl ascultau totdeauna cu plăcere. Intr'una din zile, venind dela cursuri, făcea apologia unui ceasornic de buzunar minune, care, pe lângă rânduiala lui în a indica exact timpul, mai era prevăzut cu sonerie, cu ace pentru busolă, cu un dispozitiv pentru vreme și alte multe pe cari numai el le știa. Unul dintre colegi, care până atunci l-a ascultat cu toată prieteneasca atențiune, nu putu să nu reflecteze:

– Bine, frate Ionică, dar te rog spune-mi acum, ceasul acesta cu atâtea socoteli unde se poartă, pe mână sau pe spate?

Colegul Ionică s'a oprit în mijlocul străzii, l-a privit drept în ochi și clătinând din cap, i-a zis:

– E un ceas minune! Despre care tu nu știi nimic. Firește, se poartă... și neavând ce să mai spună, lăsă să i se furișeze pe sub mustață un zâmbet.

. . . .

Intr'una din zile veni acasă tare amărît. O jenă financiară neașteptată l-a făcut să-și amaneteze ceasornicul „Telus" ce-l avea. S'a sucit în dreapta, s'a sucit în stânga, dar ori cât ar fi dorit să-și afle o leacă de astâmpăr, nu reușia. Ii lipsea ceva. Și așa era. Nu mai avea ceasornic și el fără ceasornic era ca mort.

Colegii au observat imediat cum stau lucrurile. Cunoscându-i pasiunea i-au venit de hac.

– Și ce zici, frate Ionică, cât bate ceasul acum?

Ionică înțelese ironia. Incercă să zică ceva, dar se simția dezarmat. Ca un cățeluș pleoștit fu nevoit să-și aplece capul, după ce mai întâi printr'un zâmbet șters căută să înlăture impresia neplăcută ce i-o făcuse întrebarea răutăcioasă a colegului.

– Al câtelea ceasornic e acesta pe care-l ai acum? – interveni un altul spre a-l bâzâi și mai mult.

Nu se enervă nici acum, dar simția că colegii îl pișcă în ceeace are el mai simțitor. Și pe coarda asta au să o mai ducă, dacă nu le va tăia cumva pofta de râs.

Cu un aer de nepăsare se ridică de pe dunga patului, trecu printre colegi și se îndreptă spre camera de dulapuri. L-am văzut ieșind cu cutia

de vioară în mână şi fără să mai zică un cuvânt, o sbughi pe uşa internatului, în stradă.

Seara, când ne-am reîntâlnit înainte de cină, era înconjurat de o ceată întreagă de colegi. Şedea liniştit pe aceeaşi dungă a patului, împărtăşind cu un aer de superioritate, lămuriri în toate părţile.

– Da, fraţilor, pe cum vedeţi, e un „Omega". Da! Un „Omega", cu capace de argint. Are 14 rubinuri şi o maşinărie minune, cum numai înainte de răsboiul trecut s'a mai văzut. Plus de aceasta, e de o precisie cronometrică. Da, fratello, de o precisie cronometrică. Sunt din nou la dispoziţia voastră. Şi zicând acestea, il mângâia mereu cu capătul mânecii dela veston.

Am intrat şi eu.

– Precisie, fu cuvântul lui îndată.

– Un ceasornic minune de bun. „Omega", fratello, „Omega".

– De unde l-ai luat, dela furnizorul Curţii Regale?

– Nu importă, fratello, nu importă; priveşte-l şi dacă nu-ţi place iţi dau voe să-ţi faci comentariile la urmă cum îi vrea.

Privii cu mirare ceasornicul. Era frumos, de argint veritabil şi cu păreţii din spate dublii. Avea o bătae regulată şi o sonoritate cu un ţăcănit melodios.

– Bun, dar să-i vedem şi socotelile. Pe din-afară văd eu că-i frumos, dar poate că pe dinlăuntru să aibă vre-o meteahnă care să-i scadă valoarea.

Cu o abilitate uimitoare işi înfipse unghia degetului mare dela mâna dreaptă în scobitura capacului din spate şi cu o uşurătate ne mai pomenită deschise capacul.

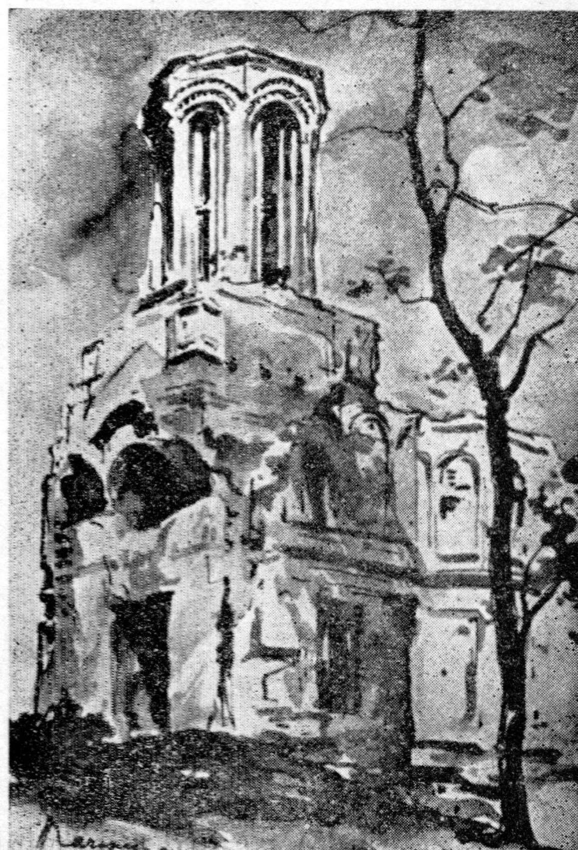
Maşinăria era bună. Se vedea pe toată structura ei că e din material veritabil, dar în dreptul regulatorului avea o pată cărămizie, care la prima vedere dădea impresia că e o încercare de rugină. In realitate era o dungă uşoară de vopsea.

Dar păcatul, vedeţi păcatul, nu m'a lăsat să tac. Răpit de impresia fugară, lăsai să-mi scape sublinierea cu o nuanţă de tachineală.

– Da, frate Ionică, toate-s bune, dar uite că maşinăria a început să ruginească.

A fost destul. Scânteia s'a aruncat. Colegii, cari atâta au aşteptat să i se afle o pată cât de mică, au şi reacţionat. Mai întâi un hohot de râs. mai apoi, o serie întreagă de sublinieri, cari mai mai să-l aducă în încurcătură pe fratele Ionică,

In dormitor aveam patul lângă olaltă. Nu înzadar eram prieteni buni. Seara avea obiceiul să-şi acaţe ceasornicul de păretele din faţă. Şi mă

Mircea Olarian: *Ruină*

obişnuisem şi eu aşa de mult cu el, încât dela un timp nu mai puteam adormi dacă nu-i auziam tic-tacul.

Intr'o dimineaţă m'am trezit mai repede de sunetul clopoţelului. Ca şi de altă dată, mi-am aruncat privirile asupra cadranului. Cum nu puteam descifra nimic de pe cadran din cauza semiintunerecului ce domnea încă în dormitor, am fost nevoit să mă apropii mai tare de perete. Dar cum nu puteam vedea nici de data aceasta cifrele, mi-am apropiat mai tare urechea, să constat dacă nu cumva ceasornicul s'a oprit. Ce m'a îndemnat să fac lucrul acesta nu ştiu, după cum nu pot să-mi dau seama dacă am auzit sau n'am auzit tic-tacul ceasornicului. Fără să-i dau importanţă, lăsai capul nin nou pe pernă şi, până când Pişta a trecut cu clopoţelul pe sub geam, am mai tras un pui de somn.

Inainte de a pleca la cursuri, mai mult din curiozitate, am întrebat pe fratele Ionică dacă-i mai merge ceasornicul.

– Ce spui, fratello, cum să nu meargă! Şi ce te-ar îndemna să crezi că ceasornicul meu n'ar merge?

Pe nerăsuflate am povestit cazul.

Spiritul de tachineală al colegilor s'a aprins

din nou, exploatând în defavorul lui toată întâmplarea.

– Nu-i aşa zise unul dintre noi, că rugina de pe regulator a trecut la roţi şi acum se opreşte când ţi-e lumea mai dragă?

– Eu să fiu în locul tău – reluă un altul – i-aş da câţiva gologani, ca să mă scap de el.

– Nici una, nici alta – intră în vorbă unul mai fiet, din Ţara Moţilor – eu aş deşerta din el maşinăria cea ruginită şi în cadran aş pune sare, ca să am vara când mă urc pe Muntele Găina.

– Ce atâta poveste pe degeaba, fraţilor, ziceţi-i *ceapă* şi lăsaţi-l în plata domnului, ţâncăni unul care până atuncea tăcuse.

– Da, aşa-i zise un altul. Nu merită atâta poveste. Dacă ar fi cel puţin „Cima" veritabil, ca al meu, aş mai zice şi eu, dar aşa că-i „Omega" dela amanet, nu vă mai răciţi gura pe de geaba.

– N'am ştiut unde-şi duce vioara în zilele trecute că l-aş fi oprit să mai facă şi copilăria asta. Dragă de vioară, auziţi voi, fraţilor, dragă de vioară, mai adaugă un mucalit, şi să o dee pe o hodoroagă de ceas! Enorm, fenomenal, auziţi voi, fenomenal!

Ce mai putea face fratele Ionică cu colegii cari îi exploatase într'un mod atât de neomenos slăbiciunea? In mintea lui nevinovată şi sinceră era sigur că ceasornicul ce-l juca dintr'o mână în alta şi-l freca gingaş cu mâneca vestonului, e veritabil şi de precisie. Dar neînţelegerea unor colegi răi îi face zile rele, cu toate că nu le merită.

In ziua aceea nu l-am văzut la cursuri. Cine ştie pe unde l-o fi purtat picioarele. La masă a venit mai târziu. Seara, în dormitor, a fost mai rezervat, s'a culcat fără să mai stea la poveşti, şi ca niciodată, nu şi-a mai acăţat ceasornicul de perete.

A doua zi se pare că a reintrat în normal. Cu toate acestea în străfundurile adânci ale sufletului lui se pare că era o leacă de nedumerire. Dar tăcea. Pela orele 11 a. m. pe când ne-am reîntors dela cursuri nu mai putu şi mă luă de oparte să-mi propună un lucru.

– Ce vreai, Ionică? Spune, fără sfială.

Era clar. Tare l-a muncit lipsa de amabilitate a colegilor din ajun şi acum voia să le dea prin mine o probă veridică de exactitatea ceasornicului său. Şi ca mijloc de convingere, m'a rugat să mă duc cu el la Universitate, să mă conving că între ceasornicul lui şi ori care ceasornic cronometru al Universităţii nu există nici o diferenţă.

Zadarnic am căutat să-l conving că în mine nu există nicio pornire împotriva ceasornicului lui, că eu ştiu ce valoare reprezintă, nu s'a lăsat bătut. Deasemenea, în zadar am căutat să-i demonstrez că nu-i bună alegerea făcută, deoarece între ceasornicul lui şi cele dela Universitate nu poate să fie unitate, deoarece acele sunt ceasornice electrice şi sar câte-o minută odată, nu s'a lăsat până când nu i-am promis că mă duc. I-am cerut însă voe să mai vină cu mine şi colegul Vasile, ca să aibă un martor în plus.

Tacticos, fratele Vasile l-a prevenit ca şi mine, să se lipsească de această încercare, că i-ar putea aduce mai mult rău decât bine. Că, doară, nu trebue să se orienteze el după gura lumii, şi nu sunt două ceasornice pe lume cari să bată exact în aceeaşi secundă.

In ruptul capului nu s'a lăsat bătut până când am plecat cu el la Universitate.

Vremea era de primăvară. Pe caldarâmurile străzii luminile de smarald ale soarelui îşi jucau undele asemănătoare bobiţelor de aer din apa unui cazan clocotitor. Intre boschetele din colţul unei şcoli secundare de fete, câteva păsărele gureşe ciripeau de zor. In coroana lor primăvăratică verdele frunzelor se lua la întrecere cu culorile albe-violete-roz ale celor dintâi flori de liliac. La etaj s'a auzit o deschizătură de geam şi un ciripit nevinovat de copilă, după care totul a intrat în tăcere.

– Ce zici tu, frate Ionică, rupse liniştea colegul Vasile, nu-i aşa că verdele acesta puternic, florile de liliac şi parfumul ce-l radiază, pentru tinereţea noastră plăteşte mai mult decât tot caldarâmul acesta asfaltat, pe care mai suntem încă nevoiţi să umblăm câţiva ani?

– Ori ce farmec ar avea oraşul – adăugai şi eu – primăvara cu clinchetul ei, cu zumzetul şi cu aerul ei sănătos, îmi aduce mai puternic în minte plaiurile dragi ale copilăriei. Nu ştiu cum m'aş putea împăca să trăesc fără să mă mai întorc la ele.

– Ce fac oamenii la voi pe vremea asta, măi Ionică? Nu-ţi mai aduci aminte de vremurile când tatăl tău te punea să duci vitele de resteu ca să tragă dreaptă brazda din capătul ogorului?

– Şi nu-ţi mai aduci aminte de povestea cea nevinovată pe care mi-o spunei în legătură cu fata părintelui dela voi din sat?

Zadarnic era totul. Colegul Ionică era cufundat înt'o tăcere neobişnuită. Nu mai era cel de altă dată; nu-l mai interesa nimic. A trecut pe lângă boschetul din colţ, nu l-a mişcat ciripitul elevei, nu l-a scos din ale lui nici încercarea de evocare a scenei cu fata la care ţinea cu sfinţenie din copilărie, ci tăcea, tăcea mereu.

In starea aceasta am ajuns în faţa Primăriei. S'a uitat la ceasornic. Am plecat mai departe prin curtea Primăriei, am trecut pe lângă Universitate, am ocolit prin faţa ei, până când am ajuns în strada universităţii. Ne-am oprit în faţa porţii dela intrare. Ceasornicul de deasupra antreului îşi continua mersul lui obişnuit, fără să-i pese de rolul ce avea să-l joace peste câteva clipe.

– Am ajuns, rupse tăcerea Ionică. Peste câteva secunde voiu scoate şi eu ceasornicul şi-l vom confrunta cu cel de sus. Dacă nu va fi exact, puteţi spune colegilor ce voiţi.

L-am prevenit din nou să renunţe la idee, că se poate da de gol.

N'a acceptat.

– Noa, acum, zice Ionică, şi cu o abilitate rară ne pune „Omega" sub ochi. Priviţi sus şi priviţi jos.

Ochii tuturor s'au perindat de pe un cadran pe altul, dela arătătoarele unuia la ale celuilalt şi nu mică ne-a fost părerea de rău când a trebuit să-i spunem, că între minutarul unuia şi al celuilalt era o distanţă care se putea calcula la aproximativ 11–12 secunde.

Supărat, s'a uitat la „Omega", s'a uitat la Vasile, la mine, faţa i s'a înegrit puţin şi, desarmat n'a mai putut rămânea între noi. Fără să spună un cuvânt a întors spatele şi a plecat spre piaţa centrală.

– Ţi-am spus să nu acceptăm propunerea – zise Vasile. L-am supărat şi mai mult. Şi ştii cât ţine la ceasornic! Pentru nimica în lume nu se supără aşa de tare ca pentru ceasornic. E mania lui şi ar fi bine să vorbim şi cu ceilalţi colegi să nu-l mai bâzâie. Vezi, şi-a amanetat şi vioara numai să ajungă în posesiunea unui ceasornic bun şi acum noi să-l supărăm pentru toate nimicurile.

Intru toate i-am dat dreptate. Şi mai ales că, decând cu ceasornicul acesta, a dispărut orice bună armonie din dormitor. Vom căuta şi chiar îl vom ajuta să-şi scoată vioara şi în serile astea frumoase de primăvară să ne mai distreze.

Supărat de diferenţa ce i-am aflat la ceasornic, Ionică, dupăce a făcut câteva ture prin piaţă, s'a reintors acasă. A intrat în dormitor, a trecut pe la armoniul din sala de meditaţie, s'a dus pe la bucătărie, s'a interesat de masă şi nu mai ştiu câte alte a mai făcut.

Când am intrat pe uşa internatului, era în mijlocul curţii. Pe coridor mai erau câţiva colegi de curs, printre cari şi unul care mereu îi purta sâmbetele. Ne-a întâmpinat – peste aşteptări – cu voe bună.

– Să ştiţi, prietenilor, să ştiţi, că ceasornicul meu totuşi e bun. Merge exact. Cronometru, cum v'am spus. Adineaori, când am fost la bucătărie l-am confruntat cu cel de acolo şi n'am aflat nicio diferenţă. Auziţi voi, nicio diferenţă.

Dar, cobea cea rea. Ce să zici altceva! Colegul de pe coridor care-i purta mereu sâmbetele, bănui că n'a reuşit destul de bine proba la care şi-a pus ceasornicul în faţa Universităţi şi adăugă îndată:

– Bine, mă, dar tu cu ceasornicul dela bucătărie iţi compari mai nou „Omega" tău. Nu

Giotto: Luarea depe cruce

ştii că Iani îi mână arătătoarele după necesitate, cu coada măturii?

Işi poate închipui oricine efectul ce l-a făcut intervenția neaşteptată a colegului.

Deşi indignat, nu s'a arătat. Ceasul lui de acum era descalificat.

Cu toate că vorbiserăm cu colegii să-i dăm bună pace, totuş n'a putut suporta a fronturile primite. L-a vândut unui coleg de universitate.

Ultimii ani de studenție trecuseră ca şi tic-tacurile ultimului ciasornic. Fiecare am căutat să ne facem rosturile, avântându-ne în viața pastorală cu tot elanul pe care ni-l infiltraseră în suflet profesorii noştri de Teologie.

Colegul Ionică a mai rămas la centru. Fiind înscris şi la Universitate, voia să-şi dea ultimele examene ce le mai avea. Pentru existență se angajase să facă pe cântărețul de strană la biserica Sfântul Nicolae.

Intr'una din primăverile primilor ani ale pastorației, venind cu familia în oraşul studiilor de altă dată, am ținut cu tot dinadinsul să mă întâlnesc cu el. Ştiindu-l în slujbă, mi-am lăsat familia la gara de autobuse şi am plecat în căutarea lui. L-am aflat în tinda bisericii, făcând anumite socoteli cu părintele paroh. Când m'a văzut şi-a terminat repede isprăvile şi a venit cu mine. Fața lui era plină de lumină. Mi-a spus că şi-a dat licența în filosofie şi acum o pregăteşte pe cea în teologie şi crede că, începând cu noul an şcolar, va intra în învăț¨mântul secundar.

Povestindu-i şi eu viața ce o duceam, am ajuns la gara de autobuse, unde s'a întreținut puțin cu ai mei şi pe urmă s'a scuzat că trebue să plece. „Slujba" îi cerea să plece din mediul nostru, mai repede de cum ar fi dorit.

Făcând câțiva paşi numai cu el, deodată s'a oprit din mers, s'a uitat fix în ochii mei şi cu o naivitate copilărească întinzându-mi mâna, zise:

– Auzi, fratello – auzi! Spune-mi acum, pe cuvântul tău de popă, dar spune-mi cu adevărat, dacă în dimineața aceea cu pricina a stat sau nu a stat ceasul?

Uimit, năucit m'am uitat la el şi nu ştiu ce i-am răspuns. De atunci trecuseră, doar, ani în şir şi ghiduşiilor colegiale nu le-am mai făcut loc decât rar de tot, când aveam răgazul să mă întâlnesc cu colegii de altădată.

Soarele de primăvară era cald. Mâna lui fierbinte mi-a strâns cu putere palma, pentruca – apoi – să se piardă în forfoteala din dosul postei centrale.

POVESTE PENTRU IARNĂ ȘI DOMNIȚĂ

de DIONIS FĂRCAŞIU

Undeva, la o căsuță-acoperită de troene,
A coborît în noapte o Domniță,
Din mitul stelelor ce-şi tremurau poveştile-adormite peste gene,
In întunericul ce s'a 'mpletit cu neagra ei cosiță.

Gândurile-i peste cerul neliniştilor alunecă în sanie de dor
Făt-Frumos din lacrimă nu mai soseşte,
Iar peste visele ce înghețate 'n geamuri de tristețe mor,
Uitarea şi zăpada 'ntr'una creşte, creşte.

Domnița tot aşteaptă. Dorurile cufundate în ceaslov de vreme
Tremură fierbinți sdrobindu-se 'ntre pleoape,
Peste noaptea 'n care numai ea şi vântul geme,
Tot mai aproape, mai aproape.

Cerul iernii a lăsat din poală-o stea să cadă
In noaptea 'ndepărtării, peste Făt-Frumos căzut în sânge

. . . .

Undeva, la o căsuță-acoperită de zăpadă,
O Domniță plânge... plânge...

PILAT ŞI EVREII

de EMIL NICOLESCU

Patimile Mântuitorului au scos la suprafaţă întreaga gamă a slăbiciunilor şi ticăloşiilor de câte e capabilă firea omenească. Evocând această istorie, pe dinaintea ochilor ne trece faţa crispată de ură a cărturarilor şi arhiereilor, cari în chipul procedat de ei cred că apără legea lui Moise; mulţimea înfuriată şi întărâtată care-l părăseşte pe Cel ce mai presus de toate i-a voit binele; iubitorul de arginţi Iuda, care-l trădează fără alt motiv decât acela de a-şi potoli lacomia după bani; regele vulpoi Irod Antipa, care-l batjocoreşte, vrând în felul acesta să-şi ascundă propriul său dispreţ; şi în fine, laşul Pilat, care-l osândeşte, ca să nu-şi pericliteze viitorul.

Fiecare din figurile acestei ilustre galerii ar putea forma obiectul atenţiei noastre. Ne oprim de astădată asupra persoanei lui Pilat, care prin laşitatea sa a contribuit la desfăşurarea celei mai impresionante tragedii din câte s'au petrecut pe faţa bătrânului glob pământesc. După puţinele date ce ne stau la dispoziţie, Pilat a îndeplinit între anii 26-36 funcţiunea de procurator al Palestinei, fiind subordonatul proconsulului roman din Siria. In această calitate avea menirea să ţină'n frâu poporul iudeu, gata în orice clipă să provoace o răscoală ce avea la bază fie un substrat religios, fie unul politic. Aţâţat în permanenţă de câte un fanatic, ce pretindea că e inspirat de Dumnezeul lor naţional, acest popor era unul din cele mai turbulente elemente ale vastului imperiu roman şi din acest motiv intimii Cezarului nu prea râvneau după cinstea de a fi trimişi să guverneze această ţară veecinic agitată.

Au mai fost şi alte popoare iubitoare de libertate, incorporate în imperiu. Dar împărtăşindu-se de pacea şi civilizaţia romană, s'au împăcat cu soartea lor. Nu tot aşa şi Iudeii. Interpretând în sens politic prezicerile referitoare la rolul lui Mesia cel aşteptat, ei nu râvniau numai la independenţă naţională între graniţele Pământului Făgăduinţii, ci şi la întemeierea unui imperiu mai vast decât şi cel roman. Stăpâniţi de această mentalitate şi având conştiinţa că sunt poporul ales, nu se împăcau cu realitatea de a trăi sub jug strein, ei, cei meniţi să vadă toată lumea prosternându-se în faţa flamurei cu leul lui Iuda. De aici acea stare de freamăt, de clocot, care i-a făcut urgisiţi în ochii stăpânitorilor. Ca să le frângă cerbicia, Romanii le trimiteau pe cei mai lacomi şi asupritori guvernatori, cari la orice prilej îi făceau să simtă asprimea stăpânirii.

Ca prototip al acestui gen de procuratori poate servi Pilat, care 'ndată după preluarea puterii supreme a şi ajuns în conflict cu supuşii săi. Primul conflict a izbucnit din motive religioase. Cu prilejul schimbării garnizoanei din Ierusalim, Pilat a dispus ca soldaţii să intre în cetate noaptea şi fără să 'ndepărteze de pe drapele icoanele de argint cu chipul împăratului. Faptul a şi fost remarcat în dimineaţa următoare, când icoanele cu Cezarul divinizat se aflau înfipte în nemijlocita apropiere a templului. Considerând icoanele cu chipul cioplit ca un îndemn la idololatrie, Iudeii s'au înfuriat şi au protestat numai decât, cerându-i să le îndepărteze. Timp de cinci zile a rezistat Pilat tuturor presiunilor. Dar văzând că nu se liniştesc, a convocat pe conducători în amfiteatru, i-a împresurat cu soldaţi cu săbiile scoase, ameninţându-i cu măcelărirea, dacă mai persistă în pretenţia lor. Şi atunci s'a petrecut un lucru, la care Pilat nu se aştepta. In loc să-şi schimbe atitudinea, domolindu-se, Iudeii tocmai dimpotrivă

s'au intăritat şi mai rău şi şi-au intins grumazii sub ascuţişul sabiei. Biruit de această incăpăţânare, Pilat a dispus readucerea steagurilor la Cezareea.

Umilit de acest insucces, Pilat plănuia să se răzbune. La scurtă vreme după cele petrecute a introdus oarecari tăbliţe votive, provăzute şi ele cu efigia Cezarului, in palatul lui Irod, unde-şi avea reşedinţa când se afla în Ierusalim. Auzind însă preoţii de acest lucru, au instigat poporul să ceară indepărtarea acelor semne de idololatrie. Pilat opunându-se, Iudeii au inaintat un memoriu la impăratul Tiberiu, descoperindu-i toate asupririle şi nelegiuirile indurate dela locţiitorul său. Ca să evite izbucnirea unei revolte, impăratul le-a ascultat plângerea şi şi-a indrumat subalternul să readucă tăbliţele la Cezareea.

Această nouă infrângere l-a indârjit şi ma mult, făcându-l să conceapă un nou plan de răzbunare. Ca roman era deprins să facă băi. De această plăcere era lipsit ori de câte ori venea la Ierusalim, intrucât oraşul n'avea apă. Deaceea şi-a propus să construiască un bazin mare şi un apaduct lung de câţiva kilometri. Iar pentru acoperirea cheltuelilor, la indemnul său a fost ridicată o sumă insemnată din bogata vistierie a templului. Descoperindu-se furtul, preoţii au ţipat că li s'a pângărit locaşul sfânt şi au indemnat poporul să se

Munkácsy: Isus înaintea lui Pilat

revolte. De fapt, când Pilat a sosit de sărbătoarea Paştilor, o mare mulţime a manifestat ostil in faţa palatului său. De astădată insă nu s'a mai lăsat intimidat, ci îmbrăcând o ceată de ostaşi in haine evreeşti, i-a trimis să se amestece in mulţimea infuriată. Apoi la un semnal dat au tăbărit asupra celor mai zgomotoşi şi i-au bătut cumplit. Ceilalţi s'au risipit inspăimântaţi.

In urma acestor ciocniri, cu infrângeri şi umiliri reciproce, raporturile dintre Pilat şi Iudei au devenit foarte incordate. Din partea Iudeilor nu lipsia decât un prilej oarecare, pentruca ura lor impotriva celui ce le-a profanat cultul şi le-a prădat arginţii să izbucnească intr'o revoltă deschisă.

Aceasta era situaţia, când in inima căpeteniilor jidoveşti s'a instăpânit o ură şi mai mare: ura impotriva tinărului Galileian, in care mulţimea incepea să vadă un proroc. Urmărindu-l pas de pas şi cântărindu-i fiecare cuvânt, au simţit in mod instinctiv că răspândirea şi biruinţa invăţăturii acestui nepoftit echivalează cu pierderea rolului de conducători ai poporului neştiutor, exploatat de ei in favorul lor moral şi material deopotrivă. De aceea uitând ne'nţelegerile dintre ei, in faţa primejdiei comune s'au unit, impreună urzind prinderea şi condamnarea lui. Dar pentruca sentinţa pronunţată de ei să poată fi executată, era necesar ca ea să fie aprobată şi de Pilat. Şi astfel iată-i puşi in situaţia să se milogiască la Pilat, pe care nu-l puteau suferi. Greu le venia la socoteală să se umiliască tocmai in faţa lui. Dar ca să-şi potoliască această ură şi mai mare, nu exista altă posibilitate.

Clocotind de furie, in dimineaţa zilei de Vineri se prezintă in piaţa din faţa pretoriului, fără să intre nici chiar in curtea clădirii, ca să nu se spurce. In marea lor grabă şi-au uitat însă ce acuză să ridice impotriva lui. La aceasta se gândesc abia când Pilat le pune intrebarea: „Ce pâră aduceţi acestui om?"

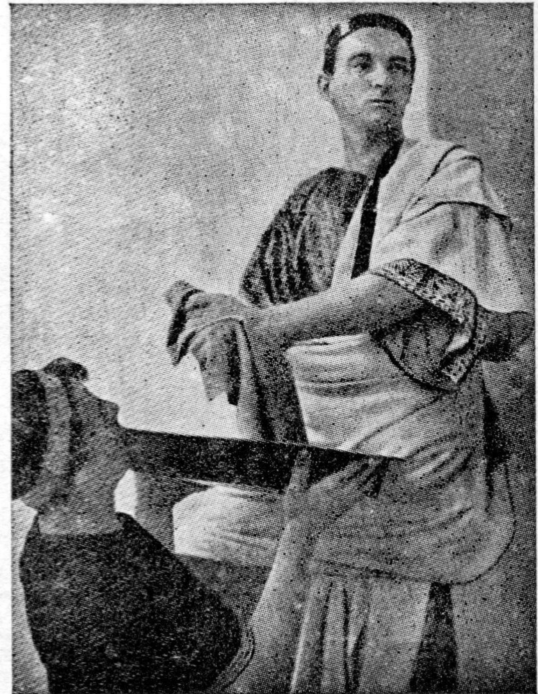
Luaţi prin surprindere, ei nu pot formula nici o pâră precisă. Ce i-ar fi şi putut spune lui Pilat? Că e proroc mincinos sau chiar Fiul lui Dumnezeu, ori că nu socoteşte jertfele de animale ca fiind necesare pentru curăţirea de păcate? Nimic din toate acestea nu-i puteau spune, pentrucă erau chestiuni religioase şi astfel ii priviau numai pe ei. Pe Pilat insă, in calitatea sa de reprezentant al imperiului roman, nu-l interesau. Pe el il interesau numai chestiunile politice. Iisus insă politică n'a făcut, aşa că faţă de stăpânire nu s'a făcut vinovat cu nimic nici nu puteau produce vreo acuză care să constitue un delict

faţă de stat. Dar pe de altă parte nici retrage nu se puteau, fără să devină ridicoli. Dându-şi seama de şubrezenia acţiunii lor, Caiafa se simte oarecumva ofensat de tonul lui Pilat când îi răspunde: „Dacă n'ar fi fost acesta un făcător de rele, nu l-am fi adus la tine."

Pilat, vădit lucru, e nemulţumit de acest răspuns evasiv. Fără să fie precis lămurit asupra dedesubturilor celor urmărite, îşi dă totuşi seama că aici se urzeşte o mişelie. In faţa acestei nedreptăţi se ridică sentimentul lui de dreptate romană. De aceea caută să se convingă el însuşi de temeinicia învinuirii aşa de vag formulată şi intră în divan cu Iisus, supunându-l unui interogator. Din răspunsurile primite, Pilat constată nevinovăţia pârâtului, formându-şi convingerea că la mijloc nu poate fi decât o răzbunare între coreligionari. Cum asemenea răfueli nu intrau în competinţa lui, nici n'a 'ncercat să între în fondul chestiunii. Dar cum duşmanii acuzatului erau şi ai săi, în mintea lui Pilat încolţeşte gândul să-l scape, numai să nu le facă pe plac celor ce-l urau şi pe dânsul. In acest sens îl mai îndeamnă printr'un avertisment şi soţia sa Claudia Procula, care pare să fi fost în curent cu activitatea Mântuitorului. De altfel nu-i exclus ca şi Pilat să fi auzit ceva despre el. Cele aflate însă nu erau de natură să-l nelinişteascä, fiind lipsite de fond politic.

Problema era numai, cum să procedeze? Ii cunoştea prea bine pe acuzatori, ca să ştie de ce sunt capabili, dacă odată au hotărît un lucru. Dar judecând cazul sub toate aspectele, a prevăzut că-i va fi peste putinţă să-l scape. De aceea caută să se sustragă, ca cel puţin să nu fie el acela care l-a servit drept unealtă pentru descărcarea urii lor. Frământat de gândul cum să iasă din impas, întrezăreşte o cale salvatoare. Auzind că Iisus e din Galileia, îşi declină competinţă în favorul regelui Irod Antipa, tetrarhul acelui ţinut, la care îl trimite. Dar cum nici acesta nu poate constata vreo vină împotriva lui, Evreii îl readuc la Pilat, constrângându-l în felul acesta să ia o hotărîre decisivă. Să-şi decline din nou competinţa, acum nu mai poate. Aşa că nu-i rămâne altceva de făcut, decât sau să le facă pe voie sau să facă tot posibilul spre a-l scăpa. Pilat alege calea din urmă. In acest scop recurge la dreptul său de amnistiere. Dar şi această încercare s'a izbit de încăpăţânarea Iudeilor. Caiafa înţelegându-i intenţia, întărâtă mulţimea să ceară eliberarea tâlharului Varava, iar pe blândul Iisus să-l trimită la locul de osândă spre a fi răstignit.

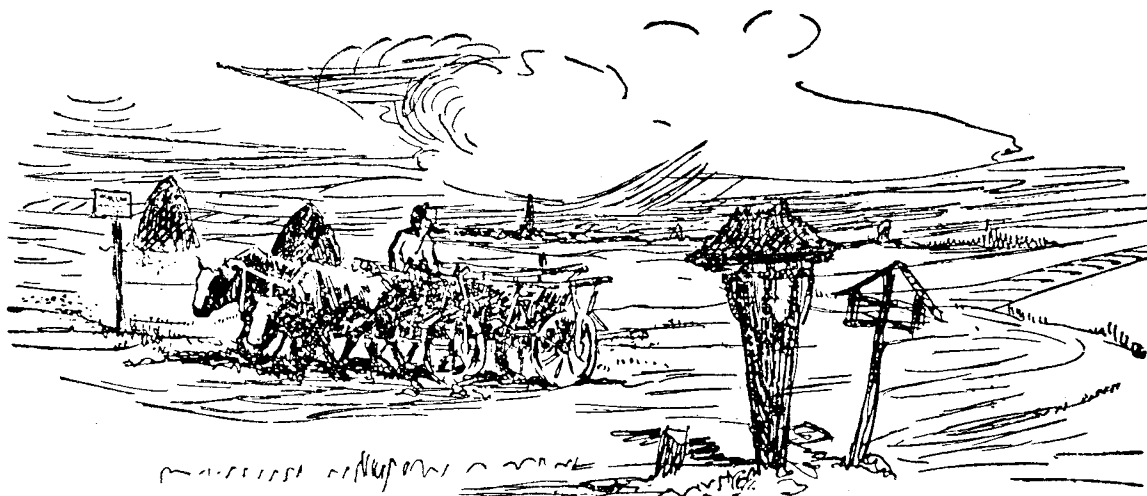
Pilat însă încă tot nu cedează, ci mai face o încercare. Pune pe soldaţi să-l bată până la sânge

Pilat

închipuindu-şi că astfel va 'nmuia îndârjirea pâraşilor, cari se vor mulţumi cu această pedeapsă şi vor renunţa la confirmarea sentinţei cerute. Şi poate că ar fi reuşit, dacă din zăpăceala primului moment nu şi-ar fi revenit Caiafa, care între timp a aflat partea vulnerabilă a procuratorului. Acesta manevrează acum în aşa chip, încât imprimă procesului un caracter politic, prezentându-l pe Iisus ca pe iniţiatorul unei acţiuni de răsturnarea regimului, iar pe cei ce se solidarizează cu el, drept complici. Expresiunea şi-o află această insinuare în cuvintele aruncate în faţa lui Pilat: „Dacă îi dai drumul acestuia, nu eşti prieten al Cezarului. Oricine se face pe sine împărat, stă împotriva Cezarului."

Această învinuire n'a întârziat să producă efectul mult dorit. Pilat văzându-şi periclitată situaţia şi distrusă cariera, a dat – în fine – aprobarea cerută cu atâta înverşunare, dar se spală pe mâini, însă nu într'atât ca semn al protestului său, cât mai ales al desinteresării sale. Execuţia însă cu toate acestea se face conform dispoziţiilor lui, cu asistenţa armatei, cu textul redactat în latineşte, cu răstignirea pe cruce. Iar autorizaţia luării de pe cruce tot el a dat-o. Şi astfel din patru conflicte avute cu Evreii, Pilat a fost învins de trei ori de cei ce, fără concursul lui laş şi oportunist, n'ar fi putut osândi pe Fiul lui Dumnezeu.

VIS ȘI REALITATE

de IOAN ISTRATE

Căruța care ducea pe dascălul Munteanu la postul său de învățător, încredințat de stăpânitorii zilei, ajunse cu bine la destinație. Acesta, dupăce privi în jurul său, indignat până 'n fundul sufletului, spuse emoționat: — Doamne, Dumnezeule! cu ce a greșit robul Tău, de l-ai canonit atât de groaznic?

Satul în care ajunsese și trebuia să facă apostolat, era mai mult un cătun cu câteva case la centru, care păreau că s'au strâns la sfat, iar restul nu le puteai zări nici cu binoclul. De jur împrejur nu se vedeau decât munți stâncoși, cari îți făceau impresia că la prima ocazie se vor năpusti asupra satului și-l vor înghiți cu tot inventarul viu și mort al celor sortiți peirii.

Temperamentul lui Munteanu era mai tare decât cremenea și intemperiile vieții, oricât de groaznice ar fi fost, nu au fost în stare niciodată să stoarcă din ochii lui albaștri nici barem o singură lacrimă. Atunci, fără voia lui, câteva din aceste mărgăritare sufletești se prelinseră pe fața lui gingașă.

— Va să zică asta-i răsplata muncii mele de opt ani de zile? Pentru satul acesta de troglodiți mi-am sacrificat tinerețea și am învățat Istoria Pedagogiei pe din afară, iar pe Emil al lui Rousseau l-am cetit de trei ori? Unde-i idealul propagat cu atâta elan în școala normală? Unde-i profesorul care m'a îndopat, până la saturație, cu principiile pedagogice, cari în cazul de față n'au nicio putere să mă ridice din această mocirlă în care m'a aruncat soarta?

Când revizorul școlar l-a înmânat decretul de numire, i-a spus că satul în care merge e un sat bun, cu oameni înțelegători, cari vor ști să aprecieze munca lui serioasă și neprecupețită. In naivitatea lui, el credea că o să-l aștepte cu poartă de triumf și banderiu de călăreți, ca pe un vlădică și când colo, abia trei bărbați și cinci femei îl luară în primire, ca pe un pachet cu fructe...

Cei câțiva curioși făceau inventarul căruței care consta din patru roți, două osii, o pereche de loitre și o scândură sfârticată la un capăt, care ținea în spate tot calabalâcul maestrului și crescătorului de suflete.

— Să ierte Domnișorul, unde să ducem tărhatul? — se adresă unul mai breaz, care părea a fi absolvit cu bine câteva clase primare.

Munteanu cu gândul aiurea, nici nu-l învrednici barem cu o privire. Gândurile lui porniră ca puvoiul spre căsuța lor din capul satului, unde mamă-sa cu cei doi frați mai mititei așteptau ajutorul lui. Săraca mamă! Câtă muncă a depus pentru mine! Cât a trebuit să se umilească, făcând pe servitoarea la internat — și eu să-mi irosesc tinerețea în satul acesta păcătos, fără să-i pot sări în ajutor! — Doamne, Doamne, scapă-mă din ghiarele acestei sorți nemiloase!

— Deocamdată să mergem la școală, — spuse Munteanu într'un târziu, să vedem cum stau lucrurile în casa culturii. — Impresia făcută la sosire nu-l amăgise. Casa culturii părea rămasă din vremea Potopului. Nu se deosebia cu nimic de celelalte case; atât numai i s'a impus, din cauza bătrânețelor, să poarte toiag, căci altmintrelea

prima furtună ar fi dat-o de-a berbeleaca... In clasă câteva buchete de flori uscate, rămase de astă-primăvară dela serbarea de fine de an, iar pe păreți patru hărți ce păreau bolnave de lepră... In păretele din față, icoana Maicii Domnului parcă plângea și ea de ceea ce se petrecea, în acest sfânt lăcaș.

Aerul de mucigaiu nu-i dădu răgaz să poposească mult aici. Ajuns în stradă se văzu asaltat din toate părțile de simpatia și dragostea celor curioși. Ce știau ei sărmanii ce se petrece în sufletul sbuciumat al noului apostol?

– Se vede om de treabă – zise moș Vasile unuia dintre săteni. – Și cu minte – întregi altul. – Cu multă sfială intrară în vorbă cu noul venit, care la rândul lui uită supărarea și încetul cu încetul, i se deslegă limba.

Față în față cu școala, pe o stâncă, se găsea bisericuța de lemn rămasă din vremi patriarhale, cu turnul țuguiat acoperit cu șindrilă, unde mușchiul creștea ca la el acasă și care părea un ciung de pe muntele Ineu. La stânga bisericuței, clopotnița agățată pe patru stâlpi de brad mâncați de cari, părea o corlă din care lipseau deocamdată vitele. In schimb, un clopot ceva mai mare decât o pălărie colonială își făcu apariția, și care avea menirea să cheme pe credincioși sau mai bine zis pe cei necredincioși la rugă, cari nu numai în dumineci și sărbători, ci și în zilele de lucru, străjuiau cu multă credință pe jupânul.

Cu preotul satului făcu cunoștință la Vecernie, unde dascălul Munteanu din strana hodorogită ținu isonul diacului Nistor, un moșneag simpatic, care rămase cu gura căscată la glasul îngeresc și știința în ale tipicului, a dascălului. Vocea lui de bariton trecu ca și curentul electric prin cele trei ferești mici, cu geamuri lipsă, ale bisericuței și se lovi de mulțimea numeroasă care prohodea pe jupân...

– Oare cine cântă așa frumos în biserică? întrebă lelea Marie pe una din strănepoatele Evei, care făcea parte din pâlcul celor ce se ciorovăiau în stradă. – Trebue că dascălul cel nou, zise Ioana lui Mitrofan, nepăsătoare. – Haida-ți suratelor la biserică – zise una mai desghețată.

Până se sfârși Vecernia atâta lume se adunase în biserică, încât nu mai încăpea. Cei mai mulți ascultau pela ferești.

Părintele mișcat până la lacrimi recomandă sătenilor pe noul dascăl. De multă vreme nu văzuse în bisericuța sa atâta lume. Și câte predici n'a ținut, cât s'a necăjit ca să-i aducă pe credincioșii lui la calea cea adevărată! Se simți atât de mic pe lângă acest învățător, care într'o jumătate de oră i-a umplut casa Domnului de oameni.

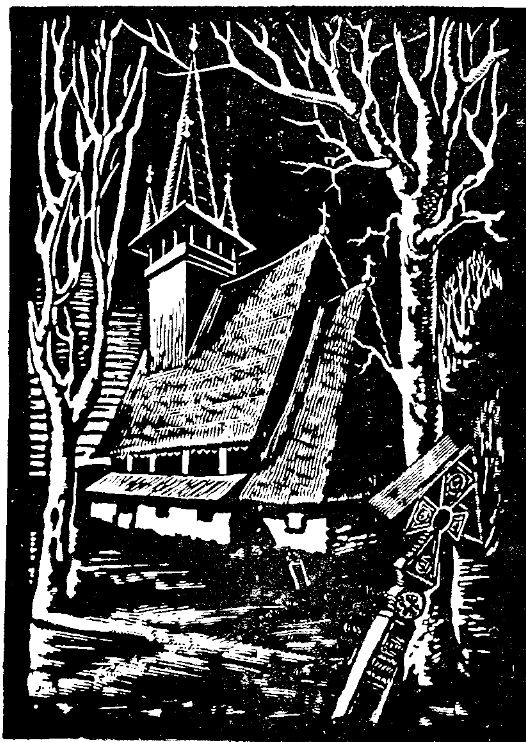
– Doamne mulțumescu-ți că ai ascultat glasul rugăciunii mele și mi-ai trimis un colaborator atât de prețios! – șopti părintele plin de evlavie. Voiu face tot ce mi-a sta în putință, ca să se simtă bine în satul acesta.

Dela prima întâlnire, părintele și dascălul deveniră cei mai buni prieteni. Nu era cununie sau înmormântare la care glasurile lor să nu se amestece, iar oamenii din sat îi priveau ca pe niște adevărați apostoli.

Cursurile la școala primară începură și micile odrasle se adunară ca furnicile la mușuroiu. Munteanu nu mai putea de bucurie, văzând atâția copii venind la școală. Aceasta cu atât mai mult că învățătorul din anul trecut nu putu aduna tot anul mai mult de 30 elevi, din 165 inscriși.

Inarmat cu cele mai recente metode pedagogice, Munteanu câștigă dela început iubirea acestor furnici năbădăioase. Calul Bălan care era spaima copiilor, fu trimis la munte să pască iarba verde... căci dascălul Munteanu nu avea nevoe de el.

Toată lumea era încântată de noul dascăl. Copiii trăgeau la școală ca albinele la miere. Sala devenise neîncăpătoare, iar copiii cari până atunci nu știau ce-i bună-ziua, acum salutau cu respect, iar părinții nu-i mai dojeneau spunându-le: – Așa te învață dascălul?

V. Ivanoff: Biserică din Ardeal

Trecuse o lună de când dascălul Munteanu se găsea în comună. In acest timp puse în rând administrația, care era răvășită prin toate părțile și numai seara târziu se lăsa pradă odihnei.

Intr'o seară, cam după cină, cineva bătu în ușa scundă a dascălului. – O scrisoare, Domnule învățător, – îi spuse straja satului, predându-i un plic adresat cu creionul. Munteanu rupse plicul și începu să citească următoarele:

Dragu mamii

Ai plecat de patru săptămâni și nu niai scris nemică. Noi sântem tare îngrijeți pintru tine căci nu știm ce faci. Scriene dacăi căpăta cartea aceasta ca să știm cum ai sosit în satul acela dila munte. Cum trăiești tu dragu mami pe acolo că noi sântem sânătoși cu tăți numa ni dor de tine. Așteptăm să vie crăciunu ca să vi acasă. Dacă ai căpătat salarul trimitene vo doi bani să plătim batăr camăta la banca din sat, căci din capete nu vom putea plăti. Dacă în luna asta nui putea trimite atunci batăr pi cea lună să ne trimeți mai mulțișori să cumpăr un purcel ca savem și noi dulceață în casă pe la crăciun. Griji scumpu mami nu bate băieți oaminilor că doamne cu greu îi cresc. Ști tu cât de cu greu team crescut și tiam purtat pin școli.

Unciu tău vasile iți trimete multă voaie bună. Iel îi sânătos cum îl ști. Părintile Alesaandru ma întrebat de tine, iar D-șoara olguța te salută cu drag. Domnișoru lui gavrilă a Ioani încă nu so dus la învățătura iți trimite și el voaie bună. Ast-noapte am gisat un gis tare ciudat. Grijește să nu pățești ceva. Ști tu drăguțu mami că numa la tine ni tătă nedejdia că fără de tine ne prăpădim ca apa în scocu morii.

Așteptăm răspunsul tău cât de iute șiți dorim dila dumnezeu sânătate multă și noroc. Te sărutăm cu dor și drag. Mama ta nastasia.

Terminând de citit dascălul Munteanu lăsă foaia de hârtie pe măsuța mică de brad și încercă să rezume punctele principale din scrisoare. – Sunt sănătoși cu toții. Asta-i bună; că m'așteaptă acasă de Crăciun e ceva normal. Când ajunse la banii ce-i cerea mamă-sa, i se făcu negru înaintea ochilor. De unde să trimită el bani? că nu are nici o lețcaie. Și cine știe când va primi salarul, în contul căruia a făcut atâtea datorii! Celelalte puncte le-a cercetat fără multă bătae de cap, dar când a ajuns la șirele prin care D-șoara Olguța – fata cea mai mare a directorului Solomon – din satul său natal, îi trimitea salutări, ochii începură să i se umezească de bucurie...

– Va să zică Olguța tot mai ține la mine, deși am avut câteva schimburi de vorbe cu ea. Am să-i scriu și voi ruga-o să mă ierte.

Pe când termina de rezumat scrisoarea, lampa începu a pocni ca un motoraș în miniatură și după câteva secunde își dădu duhul... Rămas în întuneric, Munteanu se lungi pe patul îngust și adormi cu gândul la cei dragi din satul său...

In casa directorului din satul V. liniștea se întinse odată cu seara. Toți ai casei dorm duși. Numai la geamul odăiței din stânga se zărea o dâră de lumină, care scăpase ca prin urechile acului, necamuflată de coana Marioara. Cu capul aplecat deasupra măsuței masive de fag, al cărei lustru se răsfăța nestingherit de nime, Olguța așternea pe peticul de hârtie parfumat, primele rânduri de iubire. In cele optzeci de rânduri își puse toată știința și sentimentele cele mai delicate împânziră șirele mărunte ale normalistei...

Când termină scrisoarea era trecut de miezul-nopții. După ce lipi plicul, puse scrisoarea în sinul său de fecioară, ca în dimineața zilei următoare să-i dea drumul cu poșta.

Dudu Alexandrescu: Țărăncuță

Cu scrisoarea în sân, Olguța nu mai era singură. Simția parcă o ființă care o apără și care-i șoptea dulce: – Te iubesc Olguța! – Cât de fericit a fost somnul Olguței în noaptea aceea nici un condei nu poate scrie. Somnul o prinse în mreja lui și nu-i dădu drumul decât dimineața în zorii zilei. Visurile încă nu erau străine de somnul Olguței. Dimineața se trezi zimbind: – Ce fericită sunt! Parcă am găsit o comoară! O comoară? Da, da. O comoară, căci dascălul Munteanu e mai mult decât o comoară.

Din clipa când Munteanu primi cele optzeci de șire scrise de Olguța cu multă îngrijire și foc tineresc, inima lui nu mai încăpea în coșul pieptului, iar bătăile ei deveniră cu mult mai repezi și mai îndesate.

– Așa, așa bade Grigore, trebue să facem școală nouă, că ne râde lumea cu școala aceasta spuse Munteanu președintelui comitetului școlar. – – Dar cu ce s'o facem, că nu ne prea zăhăiesc banii – răspunse acesta. – Vom găsi și banii, numai bunăvoință să fie – zise Munteanu.

– Dar, bade Grigore, pădure de brad cred că este destulă în hotarul D-voastră. – Este slavă Domnului – răspunse acesta – dar atâta-i de departe, de nici de foc nu-ți vine să aduci decum de clădire.

– Vom face ceva, bade Grigore, numai sănătoși să fim!

In seara de 25 Noemvrie prinseră a cădea primi fulgi de zăpadă. Munteanu se uită din fereastra mică, cum cădeau acești fluturași nebunateci și se așterneau pe pământ. A prins o dragoste copilărească de acești foșogari ai naturii. Ieși în curte și lăsă să-i cadă câțiva fulgișori în palmă. – Ce reci sunt! – spuse Munteanu uitându-se la ei până se topiră. Jucându-se cu ei îi veni în minte un lucru de care se cutremură la început, dar îndată reveni și începu să zimbească. – Dă Doamne să cadă fluturași de aceștia barem până mâine dimineață!

Peste două zile totuși claca se făcu, dela care nu lipsi niciun om. Intelectuali și săteni puseră umărul pentru a porni carul din loc.

Intr'o săptămână materialul lemnos nu mai încăpea în curtea școalei. Către sfârșitul lui August se făcu sfințirea noului locaș. La sfințire luară parte nu numai oamenii din comună ci și cei din satele învecinate.

După sfârșitul serviciului divin, preotul Nichita rosti un discurs lăudând foarte pe învățătorul Munteanu. Acesta la rândul său, mulțumi părintelui pentru sprijinul moral și material, dat cu atâta dragoste.

Când directorul Solomon îi strânse mâna și-i felicită pentru cele realizate, acesta îi spuse cu modestie: – Nu mi-am făcut decât datoria.

– Ce bine îmi pare că am ocazia să-ți strâng mâna, Domnule Munteanu, exclamă Olguța puțin emoționată...

Munteanu se credea în al nouălea cer, și ar fi vrut să-i țină mâna Olguței în a sa până seara, dacă alte lucruri nu l-ar fi împiedecat.

Mama-sa spuse la rândul său: – Nu-mi pare rău, drăguțu mamii, că te-am purtat prin școli.

Peste doi ani cu aceleași mijloace se clădi și biserica, iar cei doi tovarăși de suferință zimbeau satisfăcuți de ceeace au putut înfăptui în patru ani de zile.

Olguța terminase școala normală fiind clasificată prima dintre 33 absolvente.

Logodna se făcu fără multă ceremonie, urmând ca la nuntă să fie tot satul.

Și în adevăr a fost o nuntă ca 'n povești. Când hora era în toiu, soacra mare nu se putu stăpâni să nu-i chiue una norei sale:

– Hasnă, mândră, c'ai fetit
Ce bărbat ai dobândit!
Și hasnă c'ai învățat,
Ce bărbat ți-ai căpătat!

L-O DUS APILE...

de CORIOLAN DRAGOMIR

Era noapte, o noapte fioroasă, cernită ca păcatul; satul, cu luminile stinse și 'nvelit în întuneric, părea adormit într'un somn greu. Pe ulițele pustii doar vântul mai rătăcea – și cuprins de nostalgia singurătății plângea, gemea, șuiera pe toate gamele, cântând par'că un marș funebru. Iar cântul lui trist îl acompania ploaia, care într'un ropot cadențat izbea cu picuri mari pământul cleios, unde picurii să destrămau cu plescăituri enervante.

In acea noapte urită – să nu-ți lași câinele din casă, o umbră se strecura cu pași înăbușiți prin curtea lui Ion contrabandistul. Grijind să evite orice zgomot, ajunse pe prispa casei. Aici stătu puțin și privind scrutătoare prin bezna ce o încunjura, ascultă atentă. La urmă convingându-se că afară de sunetul ploii și șuieratul vântului nu aude nimic, bătu în geam în forma unui semn convențional însoțind bătăile cu un strigăt înăbușit: – Iuoane!... Măi Iuo'!... Din casă se auzi scârțâitul plângăreț al unui pat, apoi glasul unui bărbat: Cine-i acolo?... – Umbra răspunse din nou:

– Io's, Găvrilă! Apoi după o mică pauză:

– Gododește-te iute, că 'i porunca să trecem în iasta noapte... știi tu... cu calu.

In casă Ion căscări zgomotos și întinzându-și oasele cu un oftat, începu să se 'mbrace în întuneric. Soția sa, Mărica, trezită încă de bătăile 'n geam, îi vorbi lui Ion:

– Ai de-o mine, sărace Iuo', doară nu ti porni pă sodomu ista de vreme, că doară hi-ua rând și de alta dată...

– E, n'oi porni! – răspunse Ion – doară mai bun pânc[1]) n'a hi veac ca amu. Ii întuneric, amu a bună seamă că și grănicerii și finanții or hi sub scut oare unde, de ploaie... Apoi de o hi oarice modru, patru mii îmi bat taplosca[2]) după drumu ista...

– Nu me ' sărace, că tare rău mă tem că 'i păți oarice... Focu rău am ghisat de tine.

– Deci, că nu hii ca și coconii![3]) Ce are ghisu tău cu mine? doară știu că nu ghisu tău mi-a acoperi șura, fără bani. Apoi vine cu mine și frate mieu Găvrilă, așe că n'oi hi sângur.

– Io iară zâc, ascultă-mă Iuonucă numa amu docălița și pă mine și nu me'. Lasă-le tete, că dacă-i pierde de aiciuca ne-a da Sfințănia Sa din alta parte, da nu te pironi amu pă aiasta vreme și nu-ți cota blăstămu cu voaia.

In timp ce vorbea Mărica, Ion termină de a se 'mbrăca și afundându-și căciula peste urechi se 'ndreptă spre ușe zicând încă:

– Hii bună, numa nu te fărâma nimâc, că pă când a hi oara de a te stârnire[4]) poate și io oi

[1]) Vreme.

[2]) Portmoneu.

[3]) Copiii.

[4]) Scula

hi înapoi cu banii cu tăt... Apoi ieşi fără să mai aştepte răspunsul Mărichii.

In prag se izbi de Găvrilă, căruia i se adresă:

– Da aici ieşti?

– Aici – răspunse Găvrilă în şoaptă – hai, me'm în capătu ogrăzii, că acolo am legat calu. Porniră ambii pe dibuite şi merseră până 'n fundul ogrăzii lui Ion, unde calul legat de un prun frământa nervos din picioare. Ion, mânat de curiozitate să vadă „marfa", făcu lumină cu o mică lanternă electrică şi zărindu-l, fără voie scoase un fluierat de uimire. In fața lui stătea un armăsar negru corb, privind fascinat la lumina lanternei; liniile lui perfecte, de o frumuseță ideală şi ținuta lui mândră erau vrednice de dalta celui mai renumit sculptor. Dupăce îl privi un timp, Ion stinse lumina şi se adresă pe întunerec lui Găvrilă.

– Vai de-o mine, noa, aista zâc şi io că-i armăsar odată! De când is n'am văzut încă aşe fain, nu m'aş urî să mă tot uit la el... Doamne, da mândru poate hi...

– Mândru zău – răspunse Găvrilă. – Da şi banii fo mândrii diptru iel. Ice Pintea că cincizăci de mii i-o fo prețu, da de-l trecem, capătă pă el pă puțin o sută. Nu cred că în tătă Cehia să hie încă unu ca aista. Numa numele lui nu-mi place de feliu: ice că-l cheamă „sătana".

– Deci cheme-l cum l-a chema – răspunse Ion – numa să ne videm de cele lature cu fel şi iarăşi cu pițulele 'n tapioscă, apoi „Bogodai!" Noa, da vreme trece şi numa ne udă ploaia fără haznă, hai dară să me'm.

Porniră împărțiți după sistemul lor. Ion ca şi contrabandist vechiu, cunoscând toate potecile ascunse, mergea în frunte cu lanterna acoperită, din care numai o făşie slabă de lumină vedera poteca. Iar în urma lui, la distanță, Găvrilă, ducând de căpăstru armăsarul.

Evitând orice zgomot, cu toate simțurile încordate au trecut frontiera, nezăriți de nimeni. Mai departe de frontieră într'un loc cu tufişuri dese au poposit puțin, fumând în tăcere câte o țigară. In urmă au pornit din nou la drum.

Ajungând aproape de podul râului – peste care trebuiau să treacă – armăsarul speriat de cine ştie ce, sau poate simțind ceva, necheză puternic. Ca răspuns la nechezat, de lângă pod, luminile puternice alor vreo duzină de lanterne măturară împrejurimile şi strigătele cunoscute ale finanților între salvele de arme.

Ion care – ca cercetaş – era aproape de ei, fără să dea atenție somațiilor, în salturi mari făcu calea 'ntoarsă.

Sosit lângă armăsar, îl auzii pe Gavril – care era urcat pe el şoptindu-i:

– Sui la spatele mieu!...

Ion dintr'un salt fu sus, iar Găvrilă fluierând uşor, îndemnă armăsarul la fugă!

– Sătană, hii!...

Armăsarul porni în goană nebună, chiar la timp, căci lătrăturile adânci ale câinilor polițişti ce 'nsoțeau pe finanți dădeau veste că aceştia s'au pus în urmărirea lor.

Din fuga aceasta, Ion întrebă pe Gavril:

– Da unde me'm?

Gavril răspunse cu vocea intretăiată:

– Om trece oarecum, o batănic om prăbălui să trecem păstă oarecare vad... Că de mărs acasă nici voarbă! Că de puşcăturile iestora a bună samă o înțeles şi grănicerii că 'i oarice treabă, şi amu ne-or aştepta gata!

Gonind aşa, cu disperare, încercară să iasă din bătaia lanternelor. Nu peste mult, la lumina

Tinăr Oşan

lor, zăriră contururele unei sălcii mari de pe malul râului. Ion atinse uşor umărul lui Gavril zicându-i:

– Tecăruie[1]) cătă răchita ceia, că aşe ghinesc că din jos de ie ii on vad...

Gavril ascultă pe Ion, cârmuind fugarul în direcția indicată. Sosiți pe țărm, armăsarul parcă presimțind un pericol, nu voia să înainteze. Gavril şi Ion pentru a-l îndemna îl loveau cu călcâiele 'n coaste, dar el stătea mereu înțepenit pe picioare, sforăind într'una.

Deodată un câine de-al finanților ajungând din urmă armăsarul şi poate pentru a-l înturna, îl prinse de un picior. La atingerea aceasta, armăsarul scăpând un nechezat dureros se ridică în două picioare, apoi ca împins de un resort sări de pe țărmul abrupt în valurile clocotitoare.

S'au afundat toți trei în apele furioase. Ion simțind că apele i se 'nchid peste creştet, slăbi strângerea picioarelor de spaimă. Astfel valurile îl zmulseră dela locul lui. Gavril încă dus de curent, alunecă de-alungul spinării armăsarului, dar într'un gest instantaneu prinse cu dreapta coada, în urmă se agăță cu ambele mâni de ea, cu disperare. Armăsarul uşurat de povara celor doi, putu în fine să iasă la suprafață, târându-l din urmă şi pe Gavril. Ieşit la suprafață Gavril, auzi de departe răcnetele disperate ale lui Ion, cari întreceau mugetul râului.

Vaaaai!... Vaaaai! Mărică!... ghisu tău!

Apoi, numai mugetul apelor şi, din când în când, strigătele slabe ale finanților cari cătau cu lanternele suprafața râului:

– Unde voi?...

Dela o vreme, nezărind şi neauzind nimic, aceştia stinseră luminile, căutând adăpost dinaintea ploii care turna ca din găleată.

După o luptă lungă şi grea cu valurile, în fine armăsarul simți pământ sub picioare şi târându-se cu greu, ieşi pe țărmul opus. Ajuns aici gâfâind, se scutură odată puternic, făcând pe Găvrilă – care parcă aiurit era mereu atârnat de coada lui – să se rostogolească pe prundişul țărmului. Gavrilă în urma rostogolirei reveni din aiureală, se ridică amețit şi reamintindu-şi de celea 'ntâmplate, la 'nceput se frecă pe frunte. Apoi frângându-şi mâinile cu disperare se apropie de râu şi aplecându-se deasupra valurilor strigă:

– Iuoane!... Mă Iuooo!... Iuonucă dragăle, nu fa trufe... zi oarice!...

Dar numai apele-i răspundeau cu mugetul lor furios.

Cum sta aşa aşteptând parcă o minune, armăsarul necheza încet la spatele lui. La auzul lui, Gavril se 'ntoarse şi cuprins de o furie neputincioasă izbi în el cu piciorul strigând:

– Piei sătană,... tu, că diptru tine 's aieste tăte! Armăsarul speriat de lovitură, o luă la goană în bezna nopții. Iar Gavril, sub greutatea unei dureri nespuse, se lăsă moale pe prundiş şi luându-şi capul între mâini, plângea de-i tremurau hainele ude...

Pe a doua zi Gavril sosi în sat aproape îmbătrânit. Cu spinarea 'ncovoiată intră în casa lui Ion şi privind cu ochi ficşi un punct imaginar, se trânti pe un scaun fără a zice nimic.

In casă, Marica văzându-i starea lui Gavril şi presimțind ceva grozav, la rândul ei nu cuteza să scoată nicio vorbă. Ci cuprinzând în brațe pe unicul ei băietaş parcă pentru a-l apăra, cu fața palidă şi cu ochii dilatați stătea lipită de perete.

La urmă totuşi, Marica făcând o sforțare uriaşă, îl întrebă pe Gavril cu vocea răguşită de emoție:

– Da Iuo,... ei unde-i?

Gavril aținti pe ea ochii lui rătăciți, o fixă un timp aşa, apoi ridicând un deget, o amenința şoptind misterios:

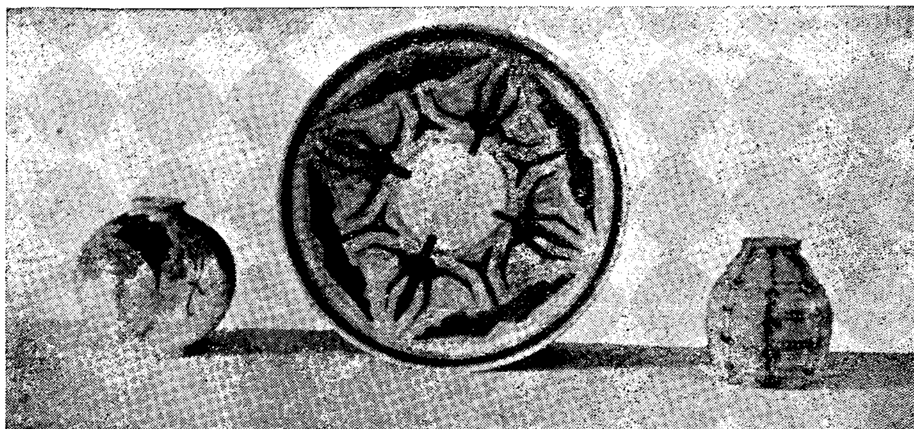
– Ssst, taci!... L-o dus apile...

Şi în casa lui Ion contrabandistul au rămas: o femeie căzută jos, în nesimțire, un nebun şi un băietaş, care neînțelegând nimic din cele petrecute, repeta mereu, fără şir:

– L-o dus apile... L-o dus apile...

[1]) Intoarce.

SPOVEDANIA UNEI SINUCIGAȘE

de ION I. GRIGORESCU

După o ploaie generală care ținuse câteva zile, disdedimineață începuse o adevărată rupere de nori. De câteva ceasuri apa curgea ca din găleată, dar acum după amiazi, cerul se limpezise. Soarele încălzea plăcut pământul umed care aburea.

Deși era toamnă și natura oarecum tristă, față de ploile și furtuna care trecuseră era plăcut, ceea ce îndemnă pe Sandu să iasă la plimbare. Simția o dorință să vadă râul și ieși pe poartă luând-o pe ulița ce ducea spre Lunca arinilor. Mergea cu pas obicinuit fără să intre în vorbă cu cineva. Ieși din sat și sosi pe câmpul plin de apă. Fără să țină seamă de bălțile ce 'n mers îl împroșcau cu apa lor murdară, o luă drept înainte spre arinul bătrân care mai rămăsese din păduricea de altădată. Ajunse. Se așeză jos la rădăcina copacului și privind apa tulbure, ce parcă era mai ridicată la mijlocul râului, își aminti că de câte ori a privit din acest loc apa, când liniștită și limpede, când tulbure și înfuriată, se gândea că așa e și viața lumii: când liniștită, când tulbure și înfuriată ca acum. Dar sub îngrijirea și iubirea părinților el a fost scutit totdeauna de sbuciumul vieții, ca acum pe rădăcina arinului.

Deodată zări pe pârtia albicioasă a apei un punct negru, care creștea văzând cu ochii. Deși nu era timpul inundațiilor, se gândi repede la o nenorocire, și întorcându-se, își roti privirea împrejur, căutând parcă să cheme pe cineva în ajutor. Dar câmpul era pustiu. Cât zărea ochiul de-alungul apei și până la linia satului nu se vedea țipenie de om. Tot așa și pe malul opus. Intr'aceea punctul creștea repede și după câteva clipite se văzu că era un trunchiu de salcie bătrână ce venea tocmai pe mijlocul apei, iar pe el... o femeie ce sta încălecată, cu picioarele în apă și cu trupul aplecat pe salcia de care se ținea numai cu o mână, pe când cu cealaltă atingea cu mișcări rare apa ca și când ar fi voit să vâslească. Nu era timp de pierdut. Fiind bun înotător, se aruncă în apă, cu gândul să-i iasă înainte. Dar curentul se împotrivea și astfel nu reuși să ajungă la mijlocul râului decât cu câțiva pași înapoia femeii. Dădu cu disperare din mâni și după câteva secunde reuși să pună mâna pe trunchiul scorburos al salciei.

— Ține-te de mine! strigă el din răsputeri, femeii. Dar aceasta nu făcu altceva decât își ridică puțin capul, ca să privească pe cel ce strigă, însă nici gând n'avea să se țină de el.

Sandu văzu că femeia e tânără și atribui ezitarea ei spaimei produse de starea în care se afla. Deci nu mai stătu pe gânduri, ci cuprinse cu stânga mijlocul femeii care se aplecase din nou înainte și o trase cu putere spre el. Ea se ținea tare de craca uscată a sălciei. Totuși echilibrul fusese stricat și scorbura întorcându-se pe partea cealaltă fu izbită de curentul apei, iar cei doi tineri dispărură în apa tulbure. Femeia scăpă craca sălciei, rămânând numai în puterea lui Sandu care înota vânjos numai cu mâna dreaptă. Ieși la suprafață, dar nu reuși să scape din curent. O nouă mișcare de rezistență a femeii pe care Sandu nu o prevăzuse făcu să fie din nou cufundați în apă. De astădată piciorul flăcăului atinse fundul apei. Gândul său sbura într'o clipă la bătrâna lui mamă, murmură un „Doamne, nu mă lăsa" și ținându-și cât putu respirația, împinse cu piciorul drept înspre mijlocul râului. Ieși din nou la suprafață, dar de astădată afară din curent. Innotă disperat spre

ţărmul de care, spre bucuria lui, se apropia din ce în ce mai mult. Braţul său stâng parcă înţepenise strâns pe tânăra care părea acum mai grea ca înainte şi nu se mişca. După vreo două minute de înnot, ţărmul nu mai era decât la câţiva paşi, iar Sandu lăsând piciorul adânc atinse fundul apei şi se ridică în picioare. Prinse cu amândouă braţele pe femeie şi scoţând-o la mal o puse jos. Privind mai bine la ea, deşi faţa îi era palidă şi buzele vinete, putu constata că era o fată foarte tânără. Nu părea să aibă mai mult ca 17-18 ani. Incepu să-i dea primele îngrijiri, necesare înecaţilor, după cum învăţase, iar după câtva timp văzu că viaţa tinerei fiinţe începe să revină. Ca şi când ar fi fost înconjurat de o mulţime de oameni care aştepta înfrigurată rezultatul silinţelor lui, el ridică capul, zicând tare şi vesel: „Am scăpat-o!“ Privi împrejur, dar nici acum nu zări pe nimeni. Bătrânul arin rămăsese departe.

Privirea îi căzu iarăşi asupra fetei care stătea tot nemişcată. Respiraţia continua să se menţină înceată, iar înviorarea feţei era abia vizibilă, ceeace îl puse pe gânduri. „Va răci, trebue să o duc imediat acasă“ - îşi zise el. O ridică în spate şi porni spre casă, mergând cât putea mai repede. Intră în sat, coti pe cărări dosnice, ca să nu fie văzut şi ajunsese acasă. Mamă-sa se uită speriată la el, dar nu zise nimic; îi făcu doar semn să treacă în odaia cealaltă. Sandu intră urmat de mamă-sa şi dupăce aşeză pe nenorocita fată pe un pat de papură, ieşi din odaie închizând uşa. După câteva minute de aşteptare ce i se părură lungi cât zilele de vară, Sandu se auzi strigat de mamă-sa. Intrând, zări pe fată stând tot nemişcată, însă hainele ei de calitate proastă şi ude erau înlocuite cu altele, moi şi curate. O luă din nou în braţe şi scoţând-o în camera caldă o aşeză cu băgare de seamă în pat, învălind-o cu pătura şi luându-şi un scaun, se puse lângă ea să o observe. Văzu cu bucurie că respiraţia îi devine tot mai regulată, faţa i se înviorează încetişor şi pe urmă scăpă un oftat uşor de pe buzele întredeschise. Lelea Ana aleargă cu o căniţă de lapte şi ridicându-i puţin capul cu o mână îi dădu să bea. Ea înghiţia ca un copil căruia i se dă lapte pentru prima dată, iar când termina şi capul recăzu pe perini, murmură ceva, parcă ar fi vrut să vorbească.

Dar se linişti. Lelea Ana îşi văzu de treburi. Sandu se sculă, luă o carte şi aşezându-se pe laviţă lângă fereastră, începu să citească. Părea că citirea îl interesa foarte mult, căci aproape o jumătate de oră privirea lui nu se despărţi de filele cărţii, aşa că cu toată liniştea din odaie nenorocita fată, cu glasul ei slab, trebui să cheme de câteva ori până să fie în sfârşit auzită. Sandu aruncă cartea şi alergă la pat.

- Ce-ai spus? - întrebă el cu glas dulce.

- Ah, Dumneata eşti? De ce m'ai oprit? zise ea scurt.

Sandu o privi întrebător.

Mama lui care intrase pe uşă veni lângă ei, privea când pe unul când pe altul, ca şi cum amândoi ar fi fost copiii ei.

- Ce este? - întrebă ea în sfârşit.

Fata continuă să privească ţintă la Sandu şi repetă întrebarea cu greutate.

- De ce vorbeşti aşa, dragă? - zise lelea Ana.

Fata îşi întoarse repede privirea sprea ea, ca şi cum până atunci nu ar fi văzut-o şi zise cu tristeţe:

- Eu nu sunt dragă la nimeni. Azi e Duminecă şi sunt ceasurile şase, deci nu mă credeţi nebună, dar nu trebuia să mă opriţi.

- Sandule! Du-te, adă-mi apă! - zise lelea Ana.

Sandu plecă repede, luă găleata şi ieşi pe uşă. Mergând se gândia: După o faptă ca asta s'ar cădea să-ţi vină mulţumita. Pe când asta... Dar... e o sinucigaşe - îi şopti gândul. Ajuns la fântână, scoase apă maşinal şi umplu găleata. O femeie care trecea şi care probabil auzise de întâmplare se opri şi întrebă:

- Pe cine ai scos din râu, Sandule?

- Pe o fată - răspunse acesta.

- De unde e? Cine-i?

- Nu ştiu, nu o cunosc!

- E moartă, ori trăieşte?

- Trăieşte - zise Sandu şi luându-şi găleata porni spre casă, muncit de gândul sinuciderii. „I-o fi fost frică şi s'a agăţat de salcie“ - îşi zise în sine.

Deodată se opri... „Dar e imposibil - îşi zise el tare, ca spre a se convinge pe sine însuşi. Nu! nu i-a fost frică şi dorinţa de moarte nu a părăsit-o. Dovadă, că n'a încercat să scape, ba chiar a refuzat energic ajutorul meu de a o salva. Apoi, şi acum insistă cu întrebarea: De ce am oprit-o? Dar mă va lămuri ea.

Intră în casă. Mamă-sa nu era în odaie. Fata stătea cu ochii închişi în poziţia în care o lăsase. Părea că doarme. Deodată tresări. Deschise ochii şi privind spre Sandu zise:

- Dta eşti? Vino aici!“

El se supuse.

- Vrei ceva, dragă? - întrebă el.

– Nimic – zise ea – dar dacă Dumnezeu a hotărît să trăiesc...

– Şi trebue – o întrerupse Sandu.

– Ca să port mai departe sarcina vieţii...

– De ce, dragă? – zise Sandu.

– Mă numesc Maria, zise ea supărată.

– Ei bine, Maria, linişteşte-te.

– Ca să te nelinişteşc pe dumneata.

– Dar eşti foarte slabă.

– Dacă trupul e slab, sufletul e mai puternic şi poate că nu voi mai avea asemenea ocazie ca să-mi povestesc viaţa, ca acum. Deci, aşează-te şi ascultă.

– Dacă crezi că nu te oboseşte, voi asculta – zise Sandu aşezându-se pe un scaun lângă pat.

– Când m'am pomenit pe lume – începu fata – mama era bolnavă şi ce era mai rău pentru mine, ea îşi închipuia în mintea ei mărginită că eu eram cauza îmbolnăvirii sale. Din pricina aceasta în loc să mă iubească, prinse a mă urî. Tata era foarte ocupat cu lucrul câmpului, la care eu nu puteam fi de ajutor; nu mă prea iubea nici el şi astfel m'am pomenit lipsită aproape cu totul de iubirea părinţilor. Şi cum nu aveam alte calităţi decât puţină inteligenţă, eu nu putui câştiga nici iubirea altora. Şi asta îmi produse mare mâhnire. La şcoală am învăţat foarte bine, aşa că am fost în stare să ajut şi pe alţii. Cu toate astea nu am câştigat decât lauda învăţătorului şi în loc de iubirea celor pe cari îi ajutam, ura şi invidia celorlalţi copii.

Singurul lucru pentru care eram iubită au fost poveştile ce le învăţam foarte uşor şi pe care le spuneam vara la păzitul vitelor pe câmp. Ne formasem un fel de cerc al povestitorilor în care ne luam la întrecere, iar eu, ca să-i întrec pe ceilalţi, am recurs la cărţi.

Am cetit cărţi de poveşti pe care le spuneam apoi în cercul nostru, unde producând plăcere mă bucuram foarte mult. Era o bucurie pentru mine să ştiu că pot face plăcere altora. Dar cum toate trec, trecu şi vremea copilăriei. Tovarăşii mei mai norocoşi ori mai svăpăiaţi se apucau de petreceri. Mie nu-mi plăceau petrecerile. De aceea începui a fi urîtă şi de tovarăşii poveştilor din copilărie.

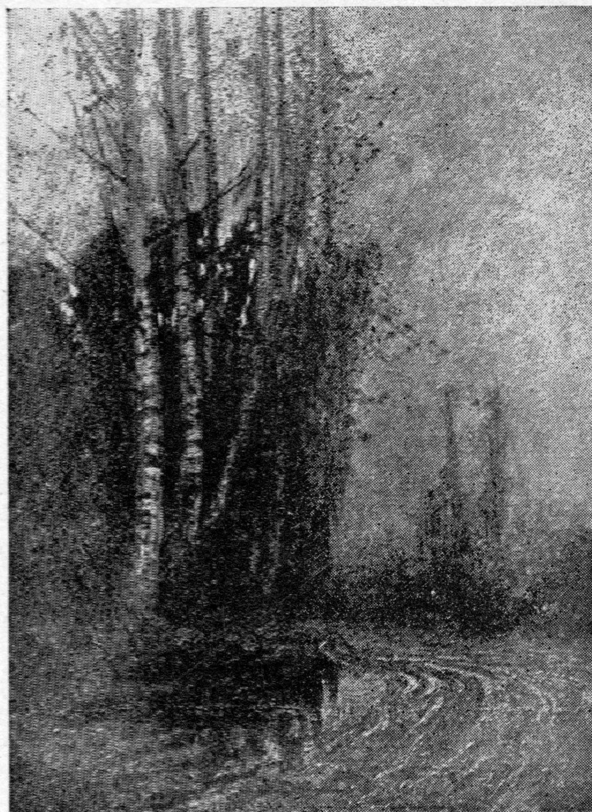
Unii mă numeau pocăită, pentrucă mă îmbrăcam simplu, iar micile economii pe care alte fete de seama mea le cheltuiau pe mărgele, pe cercei şi pe alte de astea, eu le întrebuinţam pentru cumpărarea cărţilor.

Alţii îmi ziceau de-adreptul necredincioasă, pentrucă neavând timp liber peste săptămână, citeam uneori până şi în timpul sfintei slujbe din zilele de sărbători. Aceasta nu m'ar fi durut prea mult, deoarece mă rugam eu şi acasă, dar inteligenţa mea se desvolta în paguba puterii fizice şi cum între timp părinţii mei muriră unul după altul, eu trebuia să-mi câştig existenţa prin muncă şi numai prin muncă. Şi încă ce muncă! Să nu crezi că sunt împotriva muncii. Nu. De câte ori nu am găsit linişte în ea, în binecuvântata muncă! Însă de multe ori nevoile şi întâmplările vieţii, dar mai ales oamenii, m'au silit la o muncă ce întrecea puterile trupului meu şubrezit. Trebuia să trăiesc între oameni, să am de-aface cu ei, să recurg la ajutorul lor şi cum în loc de iubire îmi purtau ură, aveau întotdeauna prilej să-şi răzbune. Chiar acei cărora le mersese vestea de oameni cinstiţi şi care faţă de alţii se purtau cinstit, cu respect, faţă de mine făceau tocmai contrarul. Eram luată în râs, înjosită şi înşelată de toţi.

– Sărmană fiinţă cât ai suferit – zise Sandu în timp ce ochii i se umeziră.

– Niciodată însă nu mi-am putut explica de unde atâta ură.

Poate pentrucă eu îmi alesesem o altă cale, urmărisem o altă ţintă decât cei mulţi, aceştia se arătau atât de ostili faţă de mine. Şi dacă aş fi găsit un singur suflet barămi care să mă înţeleagă ori măcar să mă asculte, ca dumneata astăzi. Dar

Apus de soare

nu. Și pe lângă lupta dintre mine și el se mai adăuga și lupta cu mine insu-mi. La ce mi-a servit invățarea atâtor lucruri bune, când pentru ce făceam nici cunoașterea buchilor nu era indispensabilă. Nu puteam rămânea și eu ca ceialalți. Și acum pentru urmărirea unui ideal a cărui ajungere nu numai că o credeam nevinovată, ci chiar o mare fericire, să fiu pedepsită astfel!

Din acest infern, cum il socoteam eu, nu vedeam altă scăpare decât nebunia sau moartea. Dar nici nebunia, nici moartea nu voiau să vină – m'am gândit la sinucidere.

Și nici barămi mângăierea de a plânge nu o aveam. Am plâns pentru durerile lumii, dar pentru durerea mea n'am putut plânge niciodată. Am incercat in felurite chipuri să-mi câștig liniștea sufletească, dar inzadar. Și pe măsură ce trecea timpul, lupta devenea tot mai violentă și ideia aceasta punea tot mai mult stăpânire asupra mea' Mi-am zis atunci: „Dacă nu mă sinucid, nu voi muri niciodată". Repetam mereu versurile poetului-țăran:

Când piere iubirea, e iad ce rămâne
Să mă 'ntreb adesea, de n'ar fi mai bine
Ca viața asta de-amar și suspine
Să sfârșească-odată măcar pentru mine.

Teodorof: După rugăciune

Aseară, dupăce am văzut cele mai urite porniri omenești și am auzit cele mai triviale vorbe ce le poate rosti o gură omenească, dupăce am fost luată in râs pentru ceeace eu mai iubeam in lume și am fost in pericol de a-mi pierde cinstea, am ieșit afară.

De astădată nu mai gândeam, nu mai simțeam nimic. Mintea mea era mai intunecată ca cerul acoperit de nori, din care cădeau picături dese de ploaie și trupul meu nu era decât o mașină in mișcare. Am luat de sub strașina șurii o sfoară pe care o știam acolo și in timp ce pașii mei se indreptau spre râu, buzele mele repetau in neștire: „Trebue să sfârșesc odată". Știam pe malul râului o salcie bătrână și uscată, aplecată peste apă, deasupra căreia se intindeau câteva crengi uscate ca brațele unei mame slabe, disperate. Am ajuns la salcie, am pregătit lațul și in timp ce mă cățăram pe trunchiu am mai repetat odată ca un fel de incurajare versurile nefericitului poet, care erau și gândurile mele. Dar când am ajuns la crengi și am inceput să inod sfoara de ele, un pârâit surd se auzi la rădăcină, iar trunchiul incepu a se lăsa incet, până se culcă de tot pe suprafața tulbure a apei. Am inceput a pluti. Mi-am adus aminte cum ar fi râs de mine toți, când ar fi găsit cadavrul meu atârnat deasupra apei. Pe când astfel voi pluti pe apă și undeva mă voi ineca desigur, iar dacă cineva imi va găsi cadavrul, in loc de dispreț și batjocură mă va căina ca pe o adevărată nenorocită. Pluteam insă incet și tot pe lângă țărm. Ori câte sforțări am făcut, mi-a fost cu neputință să intru in curent. Se lumina de ziuă, când am văzut că din dreapta vine un alt râu mai mic, dar umflat și tulbure. Când salcia ajunse la impreunarea celor două curente, am crezut că se va răsturna și voi sfârși. Dar nu. Se intoarse răsucindu-se in loc și apoi porni cu iuțeală, la vale. M'am intors, pentrucă nici la moarte nu voiam să merg cu fața inapoi și privind cum parcă se depănau satele și ogoarele, mă gândeam cât e de mare pământul, dar pentru mine tot nu este un colțișor unde să pot trăi in liniște și tihnă, eu care ceream atât de puțin dela viață! Imi trecu apoi prin minte viața cu bucuriile și durerile ei. Cât am suferit așteptând zadarnic mai binele! Dar in locul acestui mai bine așteptat veneau totdeauna năcazuri și mai mari. Astfel trecu tinerețea mea, tinerețea care pentru alții constitue partea frumoasă a vieții. Și dacă ea a fost atât de sbuciumată! ce fericire puteam nădăjdui dela a doua parte, in care grijile și suferințele sunt ceva firesc, ceva obișnuit.

Nimic... Și apoi să mai doresc viața? Nu!

Stingă-se cât mai repede... Căzui din nou în atonie. Imi era somn. Am închis ochii. Mi se părea că plutesc în aer, dar nu prin puterea mea, ci mânată de o putere străină, nevăzută. Jos vedeam câmpii, păduri, sate și oameni care mă priveau mirați, sau întindeau mâinile, ca să mă apuce și să mă tragă jos. Mi-era frică de ei și dădeam din mâini și picioare ca să-mi fac vânt în sus, să nu mă poată ajunge... Deodată simții că mă opresc. O sguduitură mă făcu să deschid ochii și să te văd pe dta, care mai apucat trăgându-mă spre dta. M'am împotrivit, dar salcia s'a răsturnat și am căzut în apă. Ce a urmat apoi nu știu, precum nu știu nici ce va aduce ziua de mâine. Și, deoarece acum știi cine sunt și ce voiam, vreau și eu la rândul meu să știu de ce m'ai oprit.

Sandu o privi câteva clipe. Pe fața ei palidă, mică, cu trăsături regulate, se citea sinceritatea și o nespusă blândețe.

– Ai suferit mult, draga mea – zise el. – Viața nu totdeauna oferă plăceri, dar văd și eu că Dumnezeu a hotărît să o trăiești. Am mers la râu dintr'un îndemn lăuntric, și tot din acest îndemn am intrat în apă ca să te scap dela moarte în contra voinței dtale. Deci datoria mea este – și ce mult aș vrea să mi-o pot împlini – ca să te fac să nu-ți pară rău că te-am oprit.

Trebuie să te resemnezi. Gândește-te că trăim nu atât pentru fericire, ci pentru a împlini voia lui Dumnezeu. Păzește-ți idealul – idealul făurit din lecturile făcute – și vei vedea că trăind între alți oameni decât aceia cari te-au încunjurat până acum, nu vei regreta că te-am scăpat dela moarte.

Fata care îl privea cu atenție își plecă tristă ochii în jos. Sandu îi prinse în mâni obrăjorii fetei și-i zise:

– Nu te teme... Desigur, te gândești unde vei merge și cum vei trăi de acum înainte. Deocamdată până te vei reface ești obligată a sta aici și tot aici vei sta și apoi – dacă bineînțeles nu vei hotărî altfel – unde vei fi socotită ca o soră a mea și ca o fiică a mamei mele. Primești? zise Sandu întinzându-i mâna.

– Primesc – răspunse fata, dându-i-o pe a ei.

Ținându-i mâna mică în a lui, i se păru lui Sandu că întreaga ființă a fetei vibrează de emoție, iar sânii ei mici tremurară sub cămașa ușoară.

– Acum ești foarte obosită: Noapte bună Mario, zise Sandu.

Mânată de acel instinct femenin, prin care se simțea stăpână pe inima lui, Maria răspunse înduioșată și fericită: Noapte bună, Sandule...

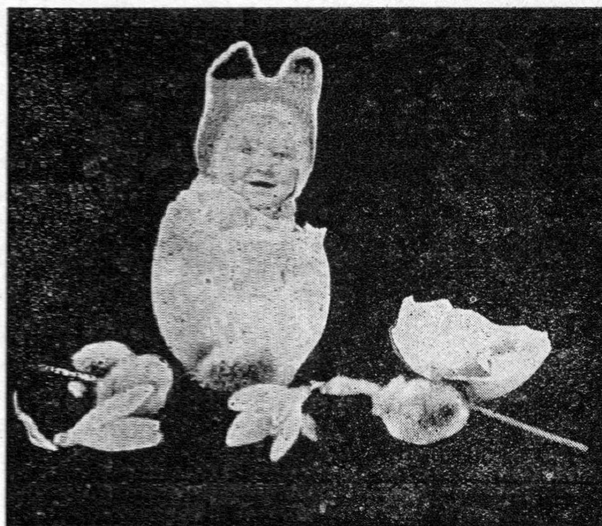
CÂNT DE PRIMĂVARĂ

de IONEL BULBOACĂ

Cânt de primăvară
A pornit aseară
Murmurând isvorul,
Petrecându-și dorul
Tainelor căzute,
Svonuri nevăzute
Peste-a vieții cale.
Iar apele sale
Se aud grăind,
Jalnic lăcrămând,
La vale pornind.

Razele de soare
Mult strălucitoare
Mereu se 'mpletesc,
Mugurii plesnesc
Desfăcând petale,
Bucurii și jale,
Vântu 'n crengi punând,
Clatină sunând
Floare de suspine,
Dorul de mai bine;

Doinele tăcerii
Cântă 'n floare merii
Și prin frunza verde
Cântecul se pierde...

CRONICA LITERARĂ

Sterie Diamandi: FIUL LUI DUMNEZEU – FIUL OMULUI. Vol. II și III. „Cartea Românească" 1943.

Cărțile de doctrină religioasă le scriu îndeobște preoții. Așa se și cuvine, fiindcă ei sunt profesioniștii acestei îndeletniciri. Ei au și vocația și pregătirea științifică necesară unei asemenea întreprinderi.

Se 'ntâmplă totuși, ca și unii mireni să fie ispitiți de domeniul preocupărilor teologice. Și, când acestora nu le lipsește nici credința caldă, nici îndelungata și temeinica pregătire științifică, sunt în stare să dea la lumină lucrări de mare valoare pentru promovarea vieții religioase. Sunt cunoscute, de-o pildă, cazurile scriitorilor Chesterton, Papini și Mauriac, ale căror cărți despre viața și opera izbăvitoare a Mântuitorului nostru Iisus Hristos au avut un neobicinuit de adânc răsunet în conștiința religioasă a contemporaneității. Iar la noi e destul să pomenim de dl Nichifor Crainic, prin a cărui activitate problemele teologice și-au făcut intrarea triumfală în zona preocupărilor largei pături a intelectualității noastre.

Pe dl Sterie Diamandi îl știam un iscusit zugrăvitor de portrete ale oamenilor politici. Iată însă că 'n timpul cumplitei vâltori a războiului actual – acum trei ani – ne surprinde cu un impunător volum despre „Fiul lui Dumnezeu", a cărui dumnezeire își găsește în D-sa un pregătit și devotat apologet.

Cartea a avut un succes răsunător. In scurtă vreme a trebuit să iasă în a doua ediție. Dar anul trecut dl Sterie Diamandi a tipărit alte două volume, cari cuprind „activitatea, învățătura, patimile, moartea și învierea" Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Lucrarea dlui Sterie Diamandi este unică în literatura noastră. Unică prin proporțiile sale, unică prin erudiție și unică prin căldura cu care este înfățișată personalitatea și activitatea izbăvitoare a Fiului lui Dumnezeu.

După propria mărturisire a autorului, această operă i-a reclamat un îndelungat șir de ani de studiu, de frământări, de meditație. Nici nu-i de mirare. Dar îndelungata zdroabă n'a rămas infructuoasă. Dimpotrivă, ea a zămislit o lucrare literară menită să zidească sufletele întărindu-le în Hristos.

Trecând peste cele câteva mărunte incertitudini, ezitări și greșeli pe care abia teologul încercat le poate observa, lucrarea de față rămâne pe linia dreptei credințe pe care o propoveduește sfânta noastră Biserică spre mântuirea fiilor săi duhovnicești.

De aceea lectura celor trei volume ale dlui Sterie Diamandi despre „Fiul lui Dumnezeu – Fiul Omului" este din cale afară de folositoare pentru preoți și mireni deopotrivă. D. P.

Pr. Ioan Georgescu: POEȚI IN RUGĂCIUNE. Editura „Sf, Nichita" Nagyvárad-Oradea 1944. Pag. 259. P. 5·—.

Știut este că programele producțiunilor societăților religioase cuprind în mod obicinuit și puncte de recitări. Dar cei ce alcătuesc aceste programe sau cei ce le execută nu totdeauna au la îndemână operele poeților noștri de inspirație religioasă. Pentru a înlătura acest neajuns, cunoscutul publicist dela Nagyvárad-Oradea, Părintele canonic Ioan Georgescu, a alcătuit bogata antologie religioasă pe care a publicat-o sub titlul „Poeți în rugăciune", săvârșind prin aceasta o lucrare de o incontestabilă utilitate.

Antologia are și o prefață, în care autorul subliniază rolul Bisericii în promovarea culturii — și în special a poeziei. Din expunerile Părintelui I. Georgescu rezultă însă că toată poezia religioasă europeană mai a cătării este de origine catolică; ceea ce, firește, ni se pare exagerat. Cât despre teza că „la Români inspirația religioasă e mai slabă" — ea e desmințită chiar de antologia Părintelui Ioan Georgescu, care cuprinde și un mare număr de poezii de cea mai autentică inspirație religioasă. D. P.

Preot Augustin Faur: MĂNĂSTIREA SFÂNTA ANA din Rohi-Rohia. Editura Episcopie Ortodoxe Române. Kolozsvár-Cluj, 1944. Pag. 59. Prețul: 1·50 P.

Apărută sub titlul de mai sus, prezenta broșură a părintelui prof. Aug. Faur cuprinde două părți. Una e monografia mânăstirii, iar a doua e biografia unui fost stareț al ei. Ca înfățișare broșura se prezintă tot așa de nepretențioasă ca și viața dusă de un călugăr în liniștea chiliei sale. Dar de'ndatăce intri în lectura ei, te simți cucerit de tonul cald și cumpătat, în care autorul expune istoricul acestui sfânt locaș de închinare, dela înființarea lui și până în zilele noastre. Scriind într'o limbă clară, într'un grai apropiat de al ve-

chilor scripturi, parcă tinde să deştepte în sufletul cititorului o stare asemănătoare cu atmosfera îmbibată de fum de tămâie, care trebue să domnească în cuprinsul unei mănăstiri. Faptul acesta-i împrumută un farmec deosebit, care face să fie citită pe nerăsuflate şi cu plăcere.

Concepută din gândul luminat şi creştinesc al parohului N. Gherman din Rohi-Rohia „pentru venirea în ajutorul celor mulţi şi însetoşaţi după darul lui Dumnezeu", mânăstirea ridicată pe un deal din apropierea comunei, a fost predată destinaţiei sale la Sf. Maria anului 1926. Cu prilejul sfinţirii a fost hirotonit şi primul ei stareţ Chenturion Sava, trimis anume de fie iertatul episcop Nichita Duma dela sf. Episcopie a Argeşului, întrucât în Ardeal pe acea vreme încă nu dispuneam de monahi suficient pregătiţi pentru chemarea de stareţ. Şi nu dispuneam pentru simplul motiv că n'aveam nici mânăstiri cu bogată şi veche tradiţie călugărească, ele fiind desfiinţate prin campania dusă contra lor de generalul Bucov, la 1760. Ba n'aveam nici monahi cari să populeze noul locaş şi să-l secondeze pe părintele stareţ, ajutându-l să 'nvingă nu numai greutăţile începutului, ci să mai plătească şi o datorie de mai multe sute de mii de Lei, ce greva mânăstirea. Primii trei stareţi, cari s'au succedat la intervale scurte n'au putut să se ridice deasupra acestor dificultăţi. Dar nu înt'atât din vina şi nepriceperea lor, cât mai ales din cauza crizei generale financiare. Acela care a învins şi înlăturat toate greutăţile, putând fi pe drept considerat ca al doilea ctitor, a fost stareţul Gherontie Guţu. Având o bogată experienţă câştigată în administrarea mai multor mânăstiri basarabene, acest stareţ a gospodărit în aşa fel, încât în câţiva ani a plătit toate datoriile şi a mai cumpărat şi toate porţiunile de pădure din jur. N'a neglijat însă nici laturea duhovnicească, reuşind în scurtă vreme să creeze un aşa renume mânăstirii, încât spre cerul ei curat a ştiut să atragă o seamă de tineri cu vocaţie, din rândul cărora să se poată recruta viitorii conducători ai locaşului sfânt. Sub streaşina ei şi astfel legat de ea sufleteşte s'a format actualul ei stareţ, P. C. S. Nifon Matei.

A doua parte a lucrării intitulată „Moş Gherontie" e o biografie a fostului ei stareţ de vecinică pomenire, Gherontie Guţu. Fiu de ţăran din comuna Holojniţa din Basarabia, înzestrat de Dumnezeu cu frumoase însuşiri sufleteşti şi morale, pe lângă o sănătate robustă „putea să-şi facă un rost în sat, dar ascultând de focul ce începea să-i pâlpâe în suflet, la vârsta frumoasă de 25 de ani, s'a hotărât să părăsească pentru totdeauna viaţa lumească şi intră în mănăstire". Remarcându-se prin alesele-i calităţi, ajunge în casa arhiepiscopală din Chişinău. Afirmându-se şi aici ca demn de toată încrederea, în decurs de numai trei ani a trecut prin toate treptele monahale, fiind înălţat la demnitatea de protosincel, în semn de distincţie binemeritată. Pe urmă a fost trimis ca stareţ la mânăstirea Căpriana, cassier la schitul Bocancea, stareţ la schitul Rughi, de unde trece la Tismana, iar de aici la Rohi-Rohia, unde şi-a încheiat bogata-i activitate, împlinindu-şi întru toate promisiunea făcută episcopului Nicolae Ivan „că din mânăstirea încredinţată mie voiu face un mic Ierusalim românesc". Aşa a promis, aşa a făcut.

Urmaşii continuă opera binecuvântată, nizuindu-se ca mânăstirea să nu rămână numai un locaş de mângăiere, ci să devină unul de adevărată înălţare sufletească.

E. N.

INSEMNĂRI

TRIBUNA LITERARĂ

Ceasul în care a apărut „Tribuna Ardealului" a fost, fără îndoială, acela al unei mari şi chibzuite iniţiative, care avea să facă un început de ordine.

Un început s'ar putea spune cu tendinţa principală de a pune la dispoziţia tuturor celor care aveau un gând floral de exprimat, o tribună zilnică, fără niciun principiu de critică, disciplinând totuşi scrisul românesc în sensul captării dela primele mijiri a tot ce nu putea apare în singura revistă rămasă aici.

Aşa au apărut mult timp nume absolut necunoscute, cu toate dibuirile începutului, poate deseori simple compoziţii în genul celor dela Societăţile de lectură, poate şi toată gama de copilării sufleteşti la cari desigur nimeni nu avea dreptul să privească prea autoritar. Deficienţele artistice ale debutanţilor erau recuperate prin marele, aproape nebănuitul entuziasm declanşat ca o lavină de floruri şi nelinişti peste rampa zilei, spre inima ingrată a cititorilor.

Desigur această perioadă de început de luptă literară poate fi judecată şi altfel dacă se omite cadrul anume în care s'a desfăşurat, dacă cineva vrea să profite de ocazie şi să-şi arate sa-

vantlâcul. Judecată însă chiar fără prea multă generozitate cu nişte criterii care să dovedească doar o participare reală la necazurile noastre, indulgenţa nu mai e atunci favoare, ci simplă înţelegere.

Răsfoind cele 1000 de numere ale „Tribunii Ardealului" pagina care reliefează mai puternic sufletul romantic rămas aici e desigur cea literară. Ea mai arată şi o crescândă grije pentru o literatură selectă, neuitând în acelaş timp să fie şi prietenul primilor paşi, îndrumătorul bine intenţionat.

Astăzi majoritatea tinerilor scriitori dela această pagină sunt şi colaboratori ai Revistei „Viaţa Ilustrată", ceeace inseamnă o deplină comuniune literară în publicistica românească de aici.

„T. A." EUGENIA MUREŞANU

ALBINE, AGENŢI DE LEGĂTURĂ PE FRONT. Ziarele aduc ştiri tot mai dese din insulele Pacificului. In regiunile ecvatoriale trupele americane şi australiene se luptă în condiţiuni grele de tot. Pădurile se intind pe suprafeţe cât două-trei ţărişoare din Europa. Sunt păduri dese ca peria, cu poiene rari, lumina soarelui abia putându-se cerne ca intr'un amurg verzui, cu ceaţă subţire, dar fierbinte, sufocantă. Deasupra pământului mustind de apă şi printre crengile şi lianele încurcate e zumzet de insecte setoase de sânge şi dătătoare de boli ingrozitoare. Puterile sunt astupate de braţele lungi ale lianilor, iar paşii intrusului în pădurea seculară sunt pândiţi mereu de şerpi şi alte fiare.

In Noua Guinee un ofiţer de legătură trebuia să afle dacă înălţimea din apropiere a fost ocupată de duşman sau nu. Deşi avea să plece de dimineaţă, el nu putea socoti să facă cei câţiva kilometri, până în vârful muntelui, mai curând ca la sosirea amurgului. Inainte de plecare, ofiţerul de legătură a fost invitat la o gustare de către căpitanul său. Deodată năvăliră asupra lor o mulţime de albine fără ac. „Aceştia sunt oaspeţii mei în fiecare dimineaţă", zise căpitanul. „Albinele acestea se pare că au un simţ foarte fin pentru orientarea în spaţiu şi în timp. Exact la ora 6, când îmi iau dejunul, vin, se înfruptă din prăjituri, apoi dispar până în dimineaţa următoare". Ofiţerul de legătură se lumină de fulgerul unui gând. Prinse câteva albine, care neavând ac, nu-i puteau face nici un rău. De corpul unora legă un firicel de aţă albă, iar de al altora un firicel de aţă neagră.

„Să observaţi bine, domnule căpitan, albinele care vor veni mâne dimineaţă la dejun. Dacă printre ele veţi obsarva albine cu fir de aţă albă, să ştiţi că înălţimea e liberă, dacă veţi vedea albine cu aţă neagră, muntele e ocupat de duşmani".

In dimineaţa următoare, mare îi fu mirarea căpitanului când a văzut printre oaspeţii săi două albine cu aţă albă în jurul toracelui. Imediat a dat ordin de înaintare spre poziţia de pe munte, iar după mai multe ore de marş, se întâlni cu ofiţerul de legătură, care făcea calea întoarsă. Acesta nu fu mai puţin surprins de reuşita încercării sale.

R. V.

POVESTIRI CU TÂLC. Intr'un oraş scoseseră pe deţinuţii din închisoare ca să măture zăpada din piaţă. Cum lucrau ei, păziţi de gardieni, trece un tânăr bine îmbrăcat, s'apropie de un rob şi-i sărută mâna cu multă cuviinţă şi respect. Un ministru, care din fereastră văzuse scena, foarte mirat de fapta tânărului, dete poruncă servitorului să alerge şi să-l aducă îndată la palatul său.

Tânărul intră.

– Cum îţi iai voie să săruţi mâna unui făcător de rele? îl întrebă cu mânie.

– Mă iertaţi, dar acest făcător de rele era tatăl meu...

Adânc mişcat, ministrul i-a strâns mâna. Şi după ce s'a interesat mai deaproape de soarta lui şi de cauza nenorocirii tatălui său, i-a dat un ajutor ca să-şi poată termina studiile.

Omul acesta – şi-a zis ministrul în gând – care a crescut un băiat atât de bun, nu poate fi un făcător de rele, chiar dacă dintr'o nenorocire a ajuns puşcăriaş.

Impăratul Alexandru cel Mare Macedoneanul văzându-şi în Efes portretul său călare, ce i-l zugrăvise Apelles, vestitul pictor din veacul al IV-lea, nu l-a lăudat după cuviinţă. Iar trecând calul împăratului pe lângă chip şi văzând calul cel zugrăvit, a stat pe loc, gândind că vede un cal viu. Atunci a strigat Apelles: O, bravule! Calul tău se vede a fi mai priceput decât tine în ale picturii!

B. Gh.

POSTA REDACȚIEI

D. F. - Una din poezii o publicăm. Psalmii tocmește-i după zacoanele versificației: dă-le ritm. Altfel ei rămân ceeace nu dorești să fie.

D. Ch. — Ne bucurăm că schița a fost publicată chiar cu elogii. Dar de reprodus n'o putem reproduce. Bănuești, desigur, dece nu.

A. M. — Toți redactorii noștri sunt — gentili. Dar avem în redacție și o cucoană, care... unde pune mâna ia Dumnezeu mila.

Gh. M. — Iată, îți împlinim măcar în parte dorința, publicând trei strofe din „Noaptea învierii".

E noaptea sfântă a 'nvierii,
Tăcerea e adâncă 'n sat;
Nu se aud cântând nici greriì...
Și ciasul vremii parc'a stat!

Deodată liniștea tresare
De svonul unui clopot tras,
Ce se aude 'n depărtare
Ca cel dintâi al nopții glas.

Și spre biserică pornește
Al satului întreg popor:
E întunerec înafară,
Lumină 'n sufletele lor.

TIPOGRAFIA EPARHIEI
ORTODOXE ROMÂNE
KOLOZSVÁR-CLUJ

Conducător responsabil:
Iuliu Stămurean

VIAȚA ILUSTRATĂ

REVISTĂ DE FAMILIE

APARE LUNAR, CU BINECUVNÂTAREA P. S. SALE EPISCOPULUI NICOLAE

EDITOR ȘI REDACTOR RESPONSABIL: Prof. L. G. MUNTEANU

ABONAMENTUL PE UN AN 15 PENGEI – UN NUMĂR 1'50 P.
PENTRU ROMÂNIA 600 LEI. – UN NUMĂR 60 LEI

REDACȚIA: KOLOZSVÁR-CLUJ, EPISCOPIA ORT. ROMÂNĂ, PIAȚA HITLER **A. 18.**
ADMINISTRAȚIA: KOLOZSVAR-CLUJ, LIBRĂRIA EPARHIALĂ, PIAȚA HITLER **A. 2.**

—o-o—

ÎN ACEST NUMĂR:

PENTRU COLABORATORI

Revista se pune sub tipar totdeauna la 15 ale lunei. Domnii colaboratori sunt rugați să-și trimită manuscrisele până la această dată. Rugăm articole scurte, scrise citeț, pe o singură pagină a hârtiei. Ordinea articolelor e determinată de necesități tehnice, nu de alte considerații. – Manuscrisele nepublicate nu se inapoiază.